

BROEN

KATOLSK KIRKEBLAD NR. 4 - 2008

Verdensungdomsdagene

Ungdommer og paven i Australia s. 14

AN CHAU LE THI OG CATARINA HO DELTOK I VERDENSTUNGDOMSDAGENE I SYDNEY. FOTO: P. MAREK CHELMIŃIAK MSF.

Den norske stat – nå også med sakramental jurisdiksjon?

FÅ KAN VEL HA UNNGÅTT å få med seg at Oslo katolske bispedømme i sommer tapte rettssaken i Oslo Tingrett, hvor en ordensprest som har tjenestegjort i bispedømmet har saksøkt OKB ved biskop Eidsvig for brudd på arbeidsmiljøloven. Kort fortalt er sakens bakgrunn at ordenspresten ikke ønsker å forlate sogneprestembedet på Hamar, etter å først ha blitt kalt til annen tjeneste i bispedømmet og deretter av sin provinsial tilbake til Polen. Istedenfor å benytte seg av de kirkelige ankemuligheter, valgte presten å søke sivil rettshjelp gjennom Fagforbundet/LO. Ved dommen i juni ble OKB blant annet dømt til å gjeninnsette pateren som sogneprest på Hamar. Så lenge den aktuelle prestens orden har kalt ham tilbake til Polen, og han ikke etterkommer dette, ei heller benytter seg av de kirkelige ankemulighetene, kan han ikke ifølge Kirkens egne regler (kirkeretten) lovlig forvalte sakramentene for menighetens lemmer. Dommen om gjeninnsettelse av en tilbakekalt ordensprest er derfor sett fra Kirkens perspektiv en "tom" dom – en dom biskop Eidsvig ikke har mulighet til å gjennomføre. Den er nå fra OKBs side anket til Lagmannsretten og derved ikke rettskraftig.

OKB bestrider at det har forekommet en "usaklig oppsigelse" – både i et arbeidsrettsperspektiv og i et mer prinsipielt perspektiv, med grunnlag i trosfriheten som er nedfelt i menneskerettighetene og derved også i norsk lov. Av hensyn til personvern og det faktum at saken fremdeles pågår, ønsker ikke OKB i offentligheten å gå i

detaljer om saken – hvor man altså er saksøkt for "usaklig oppsigelse" i en sykmeldingsperiode. Etter en mengde leserinnlegg i avisene Hamar Arbeiderblad og Vårt Land, fant biskop Eidsvig det imidlertid nødvendig å presisere det følgende om sakens faktiske forhold i begge avisene:

Utgangspunktet for den geistlige tjeneste i Den katolske kirke er et subjektivt og objektivt kall. Man velger ikke en karriere, men den enkelte prest og ordensmedlem opplever at Gud kaller ham eller henne til en bestemt gjerning som medfører store personlige forsakelser. De er forpliktet til et liv i lydighet og sølibat, ordensfolket også til eiendomsløshet. Derfor får ingen avlegge ordens- og presteløfter uten en lang og grundig forberedelsestid.

P. Kanoza har derfor ikke søkt og fått en "jobb" som sogneprest på Hamar, like lite som jeg har søkt og fått "jobben" som biskop i Oslo. Kirkens eget rettssystem, den kanoniske rett, ivaretar dessuten geistlighetens rettssikkerhet overfor vilkårlighet og misbruk av den makt som er innebygget i prestenes lydighetsløfte.

Kanoza aksepterte 18. desember 2006 stillingen som leder og koordinator av den polske sjelesorg i OKB, etter foregående samtaler med sin overordnede og medbrødre i sitt ordenssamfunn. Han var da ikke sykemeldet, og utnevnelsen hadde ingen sammenheng med situasjonen på Hamar, men at det var behov for ny polsk prest med hovedansvaret for de rundt 100.000 polakker som for tiden er en del av bispedømmets ansvar.

Normal fremgangsmåte, dersom en ordensprest motsetter seg en forflytning før eller etter utnevnelse, er å be ordensforesatte frita en for det, og samtidig melde fra til biskopen. Kirkeretten gir ham anledning til å protestere ad administrativ og juridisk vei dersom en uakseptabel utnevnelse blir opprettholdt. Dette har p. Kanoza til dags dato ikke gjort. Jeg ville heller aldri ha opprettholdt en utnevnelse en prest finner umulig eller urimelig, dersom presten melder dette til meg. Dette er heller ikke skjedd. Istedet velger han å fremsette et ultimatum om at han må forbli sogneprest på Hamar og forbyr ved et brev fra sin advokat OKB å ta direkte kontakt. Senere saksøker han OKB for usaklig oppsigelse.

Mer enn dette ønsker ikke OKB å kommentere eller debattere selve arbeidsrettssaken – i ryddighetens og moralens navn redegjør man heller for de pålagte instanser enn for offentligheten gjennom mediene.

Det Den katolske kirke i Norge imidlertid kan og bør debattere, er de prinsipielle sidene ved dommen og den presedens den vil sette for alle trossamfunn dersom den blir opprettholdt. At en norsk domstol påberoper seg å ha sakramental jurisdiksjon over Den katolske kirke, er oppsiktsvekkende i både et internasjonalt og historisk perspektiv. Og det er nettopp denne siden ved saken – trosfriheten – som har fått stor oppmerksomhet i landsdekkende aviser, og hvor Den katolske kirke har fått støtte fra flere hold. Til Klassekampen uttaler blant annet

BRØEN - Katolsk kirkeblad hvori opptatt «Klippen» (Midt-Norge, 1950-78) og «Stella Maris» (Nord-Norge, 1950-68)

Utgis av: Norsk Katolsk Bisperåd.
Nr. 4. 2008 Årg. 49. ISSN 0804-9297
Oslo katolske bispedømme Tlf.: 23 21 95 03
Trondheim Stift Tlf.: 73 52 77 05
Tromsø Stift Tlf.: 77 68 56 04

Adresse: Akersveien 5, 0177 Oslo
Faks: 23 21 95 01
E-post: broen@katolsk.no
WWW: www.katolsk.no/broen

Redaksjonssekretær: –

Korrespondent Nord-Norge:

Thomas Sivertsen (TS). Tlf.: 75 56 34 81

Midt-Norge-kontakt:

Stiftskontoret Tlf.: 73 52 77 05, Faks: 73 52 87 90

Redaktør:

Kristine Dingstad (KD)

Redaksjon:

Sr. Anne Bente Hadland OP (ABH)
Per Einar Odden (i permisjon) (PEO)
Heidi Haugros Øyma (HHØ)
Gunnar Wicklund Hansen (GWH)

Grafisk utforming:

Peter Bjerke

Forsiden:

An Chau Le Thi og Catarina
Ho deltok i Verdensungdomsdagene i Sydney. Foto:
P. Marek Chelminiak MSF.

Trykk: JMS Mediasystem AS
Opplag: 28.600

Gaver til Broen fra utlandet:

DnB Nor Bank ASA
Postadresse
0021 Oslo

BIC: DNBANOKKXXX
IBAN: N00416022553767

Lars Gule, tidligere generalsekretær i Human-Etisk Forbund:

Det blir en form for imperialistisk lovførståelse når man skal regulere det man ikke kan regulere. En norsk domstol kan ikke gripe inn i hvem som har rett til å forvalte sakramenter.

Under overskriften "Tingrett på ville veier", skriver sjefredaktør Helge Simonnes på lederplass i Vårt Land den 21. juli:

... selv om Arbeidsmiljøloven skulle være udiskutabel med hensyn til stillingsvern og andre slike forhold, står den ikke over menneskerettighetene – og dermed heller ikke over religionsfriheten. Når saken nå blir anket, blir neste rettsinstans nødt til å forholde seg til det. Prinsipielt sett er det en nødvendig avklaring.

Samtidig advarer Simonnes mot at man skaper "en oppfatning av at det innenfor den katolske kirke er rettsløse tilstander med hensyn til arbeidstakernes rettigheter." Dette har Simonnes rett i, og vi må selvsagt presisere at OKBs sivilt ansatte er vernet gjennom arbeidsmiljøloven – med tanke på arbeidstider, ferie, oppsigelsesvern osv. Når det gjelder våre geistlige, har de på den ene side selvsagt ingen "diplomatsk immunitet" eller lignende – det ville være fullstendig absurd å påberope seg. De står naturligvis heller ikke rettsløse – det er selve kjernen i den kristne moral av man ikke utbytter og utnytter mennesker. Kirkens egen jus skal sikre dette. Som biskopen skriver i det overfor nevnte innlegg:

Et lydighetsløfte kan ikke brukes vilkårlig av en overordnet mot en prest eller et ordensmedlem, men den som mener det forlanges noe urimelig av ham eller henne, må fremme sin sak etter normal prosedyre. Dersom vedkommende ikke vet hvordan han skal gå frem, vil han få den hjelp han trenger. Det er særdeles uheldig og problematisk når en prest ikke benytter seg av sine rettigheter til å påklage avgjørelser innenfor det kirkelige system. På den måten utelukker han en kirkelig løsning. En norsk rettsinstans er dårlig egnet til å avsi kjennelse i en konflikt som har med en ordensprests lydighetsløfte å gjøre.

Det prinsipielle og oppsiktvekkende her er at Tingretten griper inn i selve kjernen i forståelsen av den katolske prestedtjenesten – i den grad at det går på religionsfriheten løs – og dette kan verken vi som trossamfunn leve med eller Norge som stat være bekjent av. "Det ministerielle prestedømmet representerer Kristus," heter det i vår katekisme, og videre at "det er fordi det ministerielle prestedømme representerer Kristus at det kan representere Kirken." Katekismen slår også fast:

1548. I den ordinerte embedsbærers tjeneste for Kirken er det Kristus selv som er nærværende i sin Kirke som hode for legemet, hyrde for hjorden, yppersteprest for sonofferet, sannhetens mester. Det er dette Kirken gir uttrykk for når den sier at presten, i kraft av ordinasjonssakramentet, handler in persona Christi Capitis.

1551. Dette prestedømmet er en tjeneste. "Denne oppgaven som Herren betrodde sitt folks hyrder, er en sann tjeneste". Det retter seg fullt og helt mot Kristus og mot medmennesker. Det er fullstendig avhengig av Kristus og Hans ene prestedømme, og det ble innsatt til beste for andre mennesker og for det kirkelige fellesskap. Ordinasjonens sakrament formidler en "hellig makt", som ikke er noen annen enn Kristi egen. Utøvelsen av slik myndighet har Kristi forbilde som målestokk, Han som av kjærlighet gjorde seg selv til den siste og til alles tjener. "Herren har sagt klart at den omsorg som vises Hans hjord, er et bevis på kjærlighet til Ham".

Prestetjenesten er altså i katolsk forståelse en tjeneste, en sakramental og mystisk tjeneste. Ordinasjonsløftene om lydighet og kyskhed (og fattigdom for ordensprester) er ikke rene formalia eller tomme ord – de har sakramental karakter. Det er når staten rører ved denne realiteten at vi må få lov til å rope høyt om menneskerettigheter.

Menneskerettighetenes bestemmelser om religionsfrihet beskytter trossamfunnenes rett til å selv bestemme sin organisering. Også her griper dommen avgjørende inn i et helt sentralt organisatorisk skille i Den katolske kirke, nemlig mellom ordensprester og sekulærprester, herunder forholdet mellom ordener og bispedømmer.

Ordensprester avlegger lydighetsløftene (som blant annet innebærer å arbeide for ordenen livet ut) til sin orden, sekulærprester til sin biskop. Hele regelverket for katolske prester er bygget opp omkring dette skillet. Dette har Tingretten valgt å se bort fra og underminerer derved på grunnleggende måte Kirkens organisering.

Ved å sette arbeidsmiljøloven foran paragrafen om trosfrihet i menneskerettighetene, som er inkorporert i norsk lov, setter den norske stat norsk lov opp mot norsk lov. Uansett hvor vond og vanskelig denne saken er på et menneskelig plan – for alle involverte – er det dette som må være kjernen i saken. Blir dommen stående etter Lagmannsrettens behandling, må den føres videre i Høyesterett. Skulle den bli stående der, er dette en sak som etter mitt syn må prøves for menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg. Dommen setter nemlig en presedens som verken Den katolske kirke eller andre trossamfunn i Norge kan leve med – og som vil måtte føre til sivil ulydighet. Som biskop Eidsvig skriver om den sakramentale jurisdiksjon i de overfor nevnte aviser:

På dette punkt har Kirken alltid forsvart sin frihet inntil sivil ulydighet og lovbrudd, men i vår tid kun i land vi ikke liker å sammenligne oss med. Derfor er rettens kjennelse mildt sagt oppsiktvekkende. Hvem som skal høre skriftemål, preke og lese messer i våre sogn, vil forbli en kirkelig avgjørelse, selvom det skulle bringe OKB i konflikt med norsk lov.

Jeg er mentalt forberedt på flere konflikter med en ekspansiv norsk lovgivning.

Hva skjer hvis/når norske arbeidstidsbestemmelser blir gjennomført for kontemplative klostre? Vil NAV gi nonnene forordringer om å avspasere fra korbønnen eller messen når de ber syv dager i uken uke etter uke? Jeg vil råde dem til å følge sitt kall og be. [...]

KD

Prestevielser i Oslo katolske bispedømme:

P. Pål og P. Phu

Det var en stor festdag for Den katolske kirke i Norge generelt og Oslo katolske bispedømme spesielt, da Pål André Bratbak og Dominico Nguyen Thanh Phu ble presteviet av biskop Bernt Eidsvig Can.Reg. av Oslo den 28. juni.

Biskop Eidsvig velsigner ordinandene. Foto: Tran Vinh.

Ris kirke var fullsatt. Foto: Tran Vinh.

ORDINASJONEN fant sted i Ris kirke, som for anledningen var fullsatt. Biskop Gerhard Schwenzer SS.CC. koncelebrerte, sammen med bispedømmeadministrator i Tromsø stift, msgr. Torbjørn Olsen, og OKBs og tilreisende prester. Etter ordinasjonsmessen var det stor mottagelse ved Det teologiske Menighetsfakultet, hvor de troende også kunne motta primissvelsnelsen fra de to nybakte prestene.

Ordinandene prostrerer under Allehelgenslitaniet. Foto: Tran Vinh.

P. Pål holdt sin første messe i hjemmenigheten St. Hallvard i Oslo søndag den 29. juni. Han er fra 15. august kapellan i Mariakirken på Lillehammer (50 %) og pressekontakt/ informasjonskonsulent i Oslo katolske bispedømme.

De nybakte prestene gir sin første velsignelse til de troende. Foto: Tran Vinh.

P. Pål ble iklædt av p. Reidar Voith og p. Hans Vossenaar OFM; p. Phu av p. Simon Vo Hoang Phuong Linh og p. Paul Pham Huu Y. Foto: Tran Vinh.

P. Phu feiret sin primiss i hjemmenigheten St. Ansgar, som for anledningen hadde leid Kristiansand domkirke. Han er fra 1. september utnevnt til kapellan i St. Hallvard menighet, Oslo.

P. Pål og p. Phu kunne endelig gratulere hverandre etter primissvelsnelsen i kapellet på MF. Foto: Ingebjørg Andreassen

Våre to nye prester

Broen har tatt en liten prat med våre to nybakte prester – om prestevielsen, kallet og livet som prest.

Hvorfor valgte du å bli prest?

P. Pål: Et hvert kall er dypest sett et mysterium. Vi kan ikke vite hvorfor noen er kalt til ekteskapet, andre til klosterlivet, andre igjen til et liv som enslig, og noen til prestedtjeneste. Enten så må jeg skrive en bok for å svare på dette spørsmålet, eller så må jeg bare kort og godt si at jeg tror det er dette Gud vil med livet mitt. Jeg tror Gud har valgt meg til dette livet, og da gjør jeg klokt i å leve i samsvar med hans vilje for mitt liv. Å leve i samsvar med Guds vilje for våre liv, tror jeg er den måten vi som menneske best kan realisere oss selv på, og på den måten oppnå størst tilfredsstillelse og lykke i dette livet.

P. Phu: For min del tror jeg at jeg var mer villig til å svare på Guds kall til å bli prest, og jeg tror sterkt at det er Gud som kalte meg. Jeg var først veldig nølende og ville ikke innse at prestejerningen var noe for meg. Kanskje det bare var en tanke eller en gnist av et kall. Men om Gud kaller deg, kan du virkelig ikke skjule deg. Jeg kunne med min frie vilje ha nektet kallet. Men hvorfor ikke prøve? Hvis jeg ikke prøver, hvordan vet jeg at kallet til prest eller ordensliv ikke er noe for meg? Jeg prøvde og lærte Gud å kjenne, noe som førte til at jeg kunne vie livet mitt til Gud og hans Kirke.

Hvordan opplevde dere ordinasjonsdagen?

P. Pål: Ja, det er det ikke lett å svare på. Dagen var mildt sagt overveldende. På en måte fikk jeg ikke med meg alt som skjedde. Jeg trenger nok enda tid til å ta inn over meg hva som faktisk skjedde og la inntrykkene synke inn. Så mange har gjort så mye for at den dagen skulle bli så fin som den ble, og jeg er veldig takknemlig. Dagen ble langt bedre enn jeg noen gang hadde klart å forestille meg.

P. Phu: Det var virkelig en opplevelse. Jeg trodde jeg var godt forberedt til dagen... Jeg var jo det også, men som i alle situasjoner, er det en viss spenning i det hele når det virkelig skjer.

Jeg var kanskje rolig dagen før, men selve dagen var jeg litt nervøs og ikke minst veldig rørt over å kunne bekrefte troen på en slikt måte – å følge Kristi fotspor i Guds kjærlighet. Jeg ble mest rørt da jeg så folkemengden, prestskapet og ordensfolket komme til messen. Og blant folket var det flere i familien min som jeg ikke hadde sett siden jeg flyktet fra Vietnam. Eller rettere sagt, at de ikke hadde sett meg siden jeg var en toåring på flukt. Dette roet meg veldig og gjorde at jeg ble mer sikker i stegene på selve dagen og på fremtiden i presteembedet.

Hvordan har de første ukene som prest vært?

P. Pål: Litt uvirkelig. Jeg kan enda ikke helt forstå at det er jeg som står der bak alteret eller sitter i skriftestolen. Når jeg står alene i et sakristi før messen, kan jeg enda av og til tenke: "... men kommer det ikke noen prest snart?" Jeg fikk jo litt av en "bryllupsreise" ved at jeg like etter prestevielsen var med gruppen fra Norge til Verdensungdomsdagene i Sydney. Det var fint å se hvordan gruppen begynte å forholde seg til meg også som prest. Jeg kjente de fleste fra før, men nå kom de for å prate om ting som opptar dem også på et dypere plan, og de kom for å skrive. Det var helt fantastisk å se alle disse unge mennesker ta troen sin så på alvor. Det var veldig motiverende for en ung prest, og det lover godt for fremtiden for Kirken i Norge.

P. Phu: Jo, den aller første tiden etter prestevielsen, klarte jeg ikke helt å forholde meg til at jeg var prest. Derfor var jeg veldig nervøs i primiss-messen i Kristiansand. Takket være mine brødre i presteembedet, kunne jeg feire den med fromhet og takksigelse. Etter dette var det en serie med primisser i menighetene, der alle tok veldig godt imot meg, og jeg kunne føle at alle har bedt mye for meg gjennom årene i seminaret. Jo oftere jeg feirer messen, desto mer elsker jeg det Kristus utfører i meg – noe som er livskilden for prestelivet og det pastorale arbeidet.

Takk!

VI VIL GJERNE FÅ TAKKE ALLE DEM som bidro til gjennomføringen av prestevielsen. Vi vet det var mye arbeid for mange, og vi er veldig takknemlige. En stor takk også til alle som ga oss kort og gaver i anledning dagen. Ingen nevnt, ingen glemt.

*Med vennlig hilsen
p. Phu og p. Pål*

Hva ser dere mest frem til med prestedtjenesten?

P. Pål: Jeg ser frem til alt det som menighetslivet har å by på, og særlig det å feire liturgien for og med folk. Det er viktig for meg å få frem at troen og liturgien ikke er en flukt fra virkeligheten, men noe som fører oss dypere inn i virkeligheten. Gjennom liturgien blir Gud synliggjort, og han kan berøre hver og en av oss personlig. Der blir det klart at det ikke er presten som virker gjennom sine egne talenter, men Gud som virker gjennom ham. En del mennesker går rundt med rare forestillinger av både Gud og Kirken. Det er ikke rart at de som har slike forvrengte bilder, ikke ønsker å åpne seg for Gud og leve som kristne. Jeg håper at jeg gjennom prestejerningen vil kunne "normalisere" det å være kristen og vise at troen og Kirken ikke er noe som gjør livet surt å leve, men noe som hjelper oss til å leve våre liv mer menneskelig.

P. Phu: Det Kristus vil gjøre i hans vingård. Måtte han lede meg til å utføre det for ham.

KD

Fokus:

Menighetsråd – hva og hvorfor?

Av HHØ

I desember i fjor ble det offentliggjort nye statutter for menighetsråd i Oslo katolske bispedømme. Broen har intervjuet Marta Bivand Erdal, sekretær for Pastoralrådets arbeidsgruppe for nye menighetsrådsstatutter, og p. Fredrik Hansen som var med og ferdigstilte dem fra bispedømmets side etter at arbeidsgruppen hadde levert fra seg sine anbefalinger.

Det kan virke som om de nye statuttene kom litt brått på, kan dere si noe om hvordan de ble til?

Marta: Utgangspunktet var at biskop Bernt Eidsvig ganske tidlig etter sin innsettelse ønsket en gjennomgang av de gamle statuttene for å sjekke at disse var i tråd med Kirkeretten, at det var samsvar mellom praksis i menighetene og statuttene, samt at de virket formålstjenlig i OKB-sammenheng. Arbeidet ble satt i gang gjennom Pastoralrådet i OKB (PRO) ved at en arbeidsgruppe ble nedsatt alt før jul i 2006. Det var en bred drøftelse av statuttene internt i pastoralrådet, men det skal ikke legges skjul på at informasjonen utad til menighetene nok både kunne og burde ha vært bedre.

P. Fredrik: Det virker som om statuttene kom overraskende på mange menigheter (på tross av at alle fikk tilbud om å komme med en uttalelse om PROs forslag). Bispedømmet har i etterkant mottatt henvendelser fra flere menigheter med spørsmål og ønske om rettleiding i overgangen fra de gamle til de nye statuttene. Samtidig har det blitt tydelig at de aller fleste menigheter har sett innføringen av de nye statuttene som en mulighet til å tenke mer grunnleggende om menighetsrådets arbeid, og benyttet

Marta Bivand Erdal, sekretær for Pastoralrådets arbeidsgruppe for nye menighetsrådsstatutter, og p. Fredrik Hansen, biskop Eidsvigs privatsekretær, forteller Broens lesere om hensikten med de nye menighetsrådsstatuttene.

anledningen til å fremme menighetsrådets plass og rolle i menighetens liv.

Hva er bakgrunnen for de nye statuttene?

Marta: Den er knyttet til bestemmelser i Kirkeretten om hva et menighetsråd er og hvilke oppgaver det skal ha, samt et ønske om på best mulig måte å bidra til å sikre menighetenes ve og vel. Det er ikke til å stikke under en stol at sognepresten er den enkeltperson som sitter med hovedansvaret for menigheten, og at han deler dette ansvar med sine kapellaner. Som legfolk har vi et ansvar for vår menighet, som vi deler med prestene, men prestens ansvar er ikke bare, som vårt, et moralsk ansvar. For prestenes del er dette en juridisk forpliktelse, definert i Kirkeretten. Derfor var det viktig i arbeidet med nye statuttene at man både skulle fremheve sogneprestens unike rolle og ansvar, og legfolkets unike rolle og ansvar. Disse komplekmenterer hverandre, både i teori og i praksis i Kirken. Menighetens pastorale virksomhet er kjernen i menighetens liv, og er et naturlig felles fokus for prestene og for oss legfolk.

Hva måtte endres for å få statuttene til å samsvare med kirkeretten?

P. Fredrik: De tidligere statuttene var verken feil eller "ulovlige" i forhold til kirkeretten. Men behovet meldte seg for en klarere og mer direkte poengtering av at menighetsrådet er et rådgivende organ for sognepresten. I tillegg ønsket man en mulig oppbygging av menighetsrådene som best mulig tjener hver enkelt menighet.

Men det var ikke bare kirkerett som stod i fokus for arbeidsgruppen?

Marta: For oss var det viktig å sette fokus på at menighetsrådene må fungere i praksis. Kirken og våre prester er avhengige av legfolk både for å bidra til å løse pastorale utfordringer, men også i forhold til å påpeke nye pastorale oppgaver i menighetene, samt mulige måter å løse disse praktisk på. Et menighetsråd skal fungere som en støtte for det pastorale arbeidet i menighetene, og vi ønsket at statuttene i størst mulig grad skulle bidra til å sikre dette. Da er det også viktig å være ærlig i forhold til at det kan være ting i rådernes historie

som kunne vært bedre. Et slikt aspekt som vi særlig vektla, dreier seg om representasjon. Vår erfaring tilsa at det ikke alltid er slik at alle relevante "aktiviteter" og grupper i menighetene er representert, eller blir hørt, i menighetsrådsammenheng. For oss var det veldig viktig å forsøke å sikre at de som konkret bidrar til menighetens pastorale arbeid er representert i menighetsrådet, nettopp for å fremme rådets praktiske karakter som et organ som bidrar til et styrket pastoralt arbeid.

P. Fredrik: Her bør det også nevnes at kirkeretten har Kirkens pastorale arbeid som sitt hovedmål. Lovene er ikke der for egen del, men for å muliggjøre en mest mulig velorganisert (og derfor effektiv) kirke. Et av kirkerettens hovedpunkter er å forsvare den enkeltes rettigheter i Kirken, og den siste paragraf i kirkeretten kaller "sjelenes frelse" for den øverste lov.

Dere jobbet ganske mye med spørsmålet om representativitet?

Marta: Ja. Vi ønsket oss i utgangspunktet en modell hvor hvert menighetsråd skulle ha ett medlem som "representerte" de mest sentrale pastorale aktivitetene samt representanter for de største av menighetens nasjonale grupper. Men det viste seg dessverre vanskelig å oversette denne tanken til en praktisk modell som er gyldig for alle, siden menighetene i OKB er så ulike.

P. Fredrik: I de endelige statuttene er dette forsøkt løst ved sogneprestens utnevnelser til menighetsrådet (1-3 medlemmer av menighetsrådet, men aldri mer enn 1/3 av dets totale antall). På basis av valget til menighetsrådet og de grupper som der ble representert, har sognepresten mulighet til å trekke inn andre for å gjøre menighetsrådet mest mulig representativt for hele menigheten, det være seg med tanke på kjønn, alder, nasjonalt opphav, geografisk bosted, aktiviteter i menigheten osv. Samtidig vil spørsmålet om representativitet alltid være et hovedpunkt når en valgkomité begynner sitt arbeid. Dersom et menighetsråd ikke speiler hele menigheten, må man spørre seg om menighetsrådet er det det skal være.

Den endelige utgaven av statuttene ble betraktelig kortere enn utkastene?

P. Fredrik: Dette ble gjort fordi menighetene i bispedømmet er veldig forskjellige, og menighetsrådene blir derfor forskjellige. I stedet for å knesette regler som ville bli vanskelige eller unaturlig for de veldig store eller veldig små menighetene, valgte man å satse på et mindre rammeverk som ga rom for hver enkel menighet til å fortsette sine gode rutiner og tradisjoner, og forhåpentligvis kunne hjelpe andre til i større grad å bruke menighetsrådet til å styrke menigheten som helhet. Menighetene vet selv best hvor skoen trykker. Det blir da feil dersom bispedømmet blander seg inn i spørsmål som faktisk menighetene bør løse selv. Kirken holder på prinsippet om subsidiaritet – løsninger skal, så langt det er mulig, tas på det nivå nærmest de som påvirkes av beslutningen. Det er mye som ikke står i statuttene. De er ikke ment å være en innføring i arbeid i menighetsråd, men juridiske regler om hvordan et menighetsråd er satt opp. Basert på statuttene, og de lokale tilpasninger som gjøres, kommer menighetene selv frem til hvordan deres menighetsråd skal oppfylle rådets oppgave: å "hjelpe til med å fremme det pastorale arbeid" (Kirkeretten, kan. 536 §1).

I de nye statuttene tituleres sognepresten "formann" for menighetsrådet. Innebærer dette en endring i oppfatningen av legfolkets rolle i Kirken?

P. Fredrik: Nei. Det handler om en presisering av sogneprestens ansvar for menigheten og for all aktivitet, og kirkeretten foreskriver at sognepresten er menighetsrådets formann. Dette er også en del av statuttene hvor det er viktig å se helheten og mulighetene, ikke bare lese første del av paragrafen og se begrensninger. De nye statuttene muliggjør en uproblematisk videreføring av tidligere løsninger, ved at man fortsatt opererer med en menighetsrådsleder som praktisk driver arbeidet fremover. Her vil hver menighet komme frem til egne løsninger: noen steder vil kanskje sognepresten virke som menighetsrådsleder i kraft av at han er formann, kalle inn til møtene, skrive sakslisten,

fungere som ordstyrer osv.; andre steder vil sognepresten la en legperson ta seg av disse oppgavene knyttet til menighetsrådets drift og ledelse, noe som vil være nøyaktig likt det som lå i de tidligere statuttene.

Etter de gamle statuttene kunne menighetene velge mellom å ha eget finansråd eller å la menighetsrådet fungere som dette. De nye forutsetter at menigheten har eget finansråd?

P. Fredrik: Ja, og dette gir uttrykk for et klart ønske fra PRO og bispedømmets side. I et forsøk på å fokusere menighetsrådets arbeid mot det pastorale i menigheten (f.eks. katekese og evangelisering, barne- og ungdomsarbeid, tiltak for de syke og hjemmeværende, innvandrere og flyktninger, de som bor langt unna sognekirken, sosiale aktiviteter, feiringer osv.), ble en klar arbeidsdeling etablert. Altså, ikke et ønske om å svekke menighetsrådet, men et ønske om å la det i enda sterkere grad fokusere på sitt hovedanliggende.

Dette forutsetter god kommunikasjon mellom menighetsråd og finansråd?

P. Fredrik: Det er en selvfølge, og noe annet ville ikke bare vært latterlig, men også potensielt meget skadelig for menigheten. Menighetsrådet vil i sitt arbeid til stadighet komme i kontakt med finansrådets arbeidsfelt (da økonomi er overalt og i alt), og finansrådet vil komme i kontakt med menighetsrådets arbeidsfelt, da eiendom, midler, inntekter og utgifter i menigheten handler om det pastorale arbeid. Igjen, enhver menighet må selv finne ut hvordan dette samarbeidet skal foregå.

Det har blitt jobbet mye de siste årene for å bevisstgjøre katolikker rundt Kirkens økonomiske behov både lokalt og på bispedømmeplan. Hvordan passer ordningen med finansråd i menighetene inn her?

P. Fredrik: Finansrådene er et ledd i dette, ved at man i hver menighet får et råd som konkret og fokusert skal arbeide for menighetens økonomi. Gjør finansrådene skikkelig arbeid og fremlegger situasjonen regelmessig

for menigheten, vil hele menigheten i langt større grad føle et konkret med-ansvar for økonomien.

Er ikke hele ordningen med menighetsråd unødig tungrodd? Siden de ikke har besluttende myndighet, kunne man spart mye tid på ganske enkelt å la sognepresten ta avgjørelsene?

Marta: Besluttende myndighet er som kjent ikke alt. I menighetene våre er legfolkets bidrag etter min oppfatning avgjørende for hvorvidt en menighet makter å identifisere og møte de pastorale utfordringer som til enhver tid finnes. I arbeidsgruppen snakket vi også om viktigheten av menighetsråd som en balanse til sognepresten, kanskje særlig der hvor en sogneprest er ganske fersk som prest, eller ikke kjenner veldig godt til den norske katolske kontekst. I arbeidet vårt oppdaget vi ganske raskt at det er noe forvirring omkring menighetsrådene som nok stammer fra sammenligninger eller erfaringer fra Den norske kirke. Der har menighetsrådene et annet mandat og en annen rolle. Ser man bort fra sammenligningen med Den norske Kirke, tror jeg det blir lettere å ha en konstruktiv dialog om menighetsråd hos oss.

Men det kan være frustrerende for medlemmene i menighetsrådet å vite at de bare har rådgivende stemme...

P. Fredrik: Dersom man går inn i et menighetsråd for å bestemme i menigheten, har man rett og slett kommet feil. Som menighetsrådsmedlem skal man gi råd, man skal si ifra, og man skal bidra til at menighetens arbeid går i riktig retning. Alle medlemmer av Kirken har ikke bare en rett, men også en plikt, til å si fra når noe ikke fungerer, noe viktig mangler, eller at man ser en utvikling som ikke er riktig. Det bør nok også her sies at dersom den enkeltes røst i menighetsrådet aldri kommer frem, at rådet eller presten ikke tar konkrete og seriøse spørsmål og innspill på alvor, er det nok noe grunnleggende galt i det hele.

Hvordan få det til å fungere i praksis?

Broen har stilt følgende spørsmål til tre menighetsrådsledere:

- 1) Hva skal etter din erfaring til for at et menighetsråd skal fungere etter hensikten?
- 2) Hva er "skrekkscenariet?"

Birgith Kalve

– ordstyrer St. Paul menighetsråd, Bergen

1. – At medlemmene har motivasjon for oppgaven og føler de bidrar med noe positivt for Kirken. Det kan være lurt at medlemmene også får et spesielt hovedoppsyn med aktiviteter/oppgaver de har spesiell interesse for innen Kirkens liv.

– Møtene bør ikke være for lange, men likevel må det avsettes god nok tid til diskusjon og ytringer. Stemningen bør være litt avslappet slik at ingen kvier seg for å ta ordet, og møtene noenlunde strukturert. Møteplanen bør helst være tydelig og definert.

– God samarbeidsånd, åpenhet og følelse av at en trekker i samme retning er positivt. Friske diskusjoner er sunt, men enkeltmedlemmene bør ikke ri personlige "kjepphester", men i fellesskap prøve å komme frem til gode løsninger.

– Det bør sikres god, bred representasjon av medlemmene, noe som også nå styrkes med de nye retningslinjene for menighetsråd. Ellers bør det være klarhet om arbeidsdeling og roller innad i rådet, med sognepresten som formann i tråd med Kirkeretten.

2. – At medlemmene ikke synes at arbeidet gir dem noe og at de ikke føler seg hørt. At det er dårlig stem-

ning på møtene, og at medlemmene ikke føler de jobber mot felles mål.

Nguyen Van Chung

– leder St. Magnus menighetsråd, Lillestrøm

1. – Jeg har kun vært menighetsrådsleder i 1 1/2 år. Men ut fra min begrensede erfaring, ser jeg det som viktig at hele menighetsrådet er samlet, at alle vet hvilken retning en skal gå for Kirkens beste. Det er viktig at alle har talerett og ingen blir oversett. Man må vise forståelse for hverandres svake og sterke sider og utfylle hverandre.

2. – At saker hvor det er uenighet blir drøftet utenfor rådet, slik at det går ondsinnede rykter som saker og/eller personer.

Tove Avenstroup Haugen

– leder St. Ansgar menighetsråd, Kristiansand

1. – Det er av avgjørende betydning at rådets medlemmer blir godt kjent med hverandre og kan føle seg trygge på hverandre. Medlemmene bør trenes opp til å lytte og respektere hverandre. Dette gjelder også i forhold til presten. Først da kan det enkelte medlem uttale seg i aktuelle saker uten å være redd for å dumme seg ut.

- Samarbeidet med sognepresten er svært viktig for at rådet skal fungere bra. Presten bør ikke overkjøre avgjørelser og klare ønsker fra rådet,

men lytte og ta til etterretning det som blir sagt.

- Rådet må ha en klar struktur i sitt arbeid, det enkelte medlem bør ha sitt ansvarsområde evt. være leder for et utvalg. Det er deres ansvar til enhver tid å sette seg inn i det som skjer i utvalget og viderefremme dette til rådet. Detaljplanlegging av enkelte saker bør ikke foregå i menighetsrådet.
 - Et menighetsrådsmøte bør i utgangspunktet ikke vare lenger enn to timer, dagsorden skal følges, og det må ikke bli for mye utenomsnakk. Alle medlemmene må være forberedt på de saker som skal tas opp. Leder bør være bestemt og vennlig avbryte hvis en diskusjon kommer ut på viddene. Det er likevel viktig å gi det enkelte medlem tid til å få uttrykke hva han/hun mener i en sak (spesielt i tilfeller hvor det er språkproblemer).
2. – Utrygghet hos det enkelte medlem som følge av dominerende prest og/eller leder for rådet. Resultatet blir at det er få som tør uttale seg i sak i redsel for å dumme seg ut. Et råd uten klar struktur med mye utenomsnakk, en "hyggelig samtalegruppe" hvor lite eller ingenting konstruktivt kommer ut av møtet. En prest som overkjører og ikke lytter til rådets medlemmer.

Forskjeller mellom gamle og nye statutter for menighetsråd i OKB

- De nye statuttene presiserer at alle prestene i menigheten er medlemmer av menighetsrådet.
- De nye statuttene gjør sognepresten til formann i menighetsrådet, men andre kan fortsatt praktisk lede rådets arbeid.
- Etter de gamle statuttene kunne menighetene velge mellom å ha eget finansråd eller å la menighetsrådet fungere som dette. De nye forutsetter at menigheten har eget finansråd. Dette har egne statutter.
- De nye statuttene gjør det mulig for sognepresten å oppnevne medlemmer av rådet, for å sikre representativitet.
- De nye statuttene er kortere, og lar i større grad den enkelte menighet styre rammene om rådets arbeid.

Støtt kirkeutvidelsen i Arendal

– kjøp flott KUNSTKALENDER for 2009

I april arrangerte St. Franciskus Xaverius menighet kunstutstilling, og nesten alle 63 kunstverkene ble solgt. Det er igjen bare fire bilder.

Som en forlengelse av kunstutstillingen har vi fått anledning av kunstnerne å bruke bildene i en kunstkalender.

Denne er nå trykket og er blitt utrolig flott. Kalenderen kan kjøpes for kr. 125,- på menighetskontoret, og beløpet går uavkortet til utvidelsen av kirken, eller for kr. 149,- i St. Olav bokhandel i Oslo. Det er også mulig å bestille den gjennom e-post: arendal@katolsk.no. Da kommer porto i tillegg til prisen. Kalenderen egner seg glimrende som gave til deg selv og til alle andre!

Hittil har vi fått inn nesten 1.800.000 til utvidelsen av kirken, mens arbeidet er beregnet til ca. 3.000.000,- Tusen takk til alle givere.

Med vennlig hilsen
St. Franciskus menighet
Arendal

KALT TIL Å FORKYNNE

– refleksjonshelg for unge kvinner og menn om kall i Kirken Innlegg ved bla. sr. Anne Bente Hadland OP og sr. Katarina Pajchel OP.

TID: Fredag 24. - søndag 26. oktober

STED: Sta. Katarinahjemmet, Gjørstadsgt 9, 0367 Oslo

INFORMASJON OG PÅMELDING:

Innen 10. oktober til Sta. Katarinahjemmet ved sr. Ane-Elisabet Røer OP, ane.roer@katolsk.no

Kardinal Kasper på norgesbesøk

– feirer MFs 100-årsjubileum

Av Helene Lund

Kardinal Kasper tok bispemottoet *Veritatem in Caritate* – Sannhet i kjærlighet (jf. Ef 4,15-16).

Det har skjedd store og positive forandringer i det norske økumeniske landskap de siste ti år. Ikke minst er det en gledelig utvikling at det nå er mulig å studere katolsk teologi Menighetsfakultetet (MF). Et annet gledelig tegn er at MF har invitert kardinal Walter Kasper, president for *Det pavelige råd for fremme av kristen enhet*, til sitt 100-årsjubileum 10.-12. oktober.

I TIDLIGERE TIDER var MF forbeholdt lutheranere, men den økumeniske utviklingen i Norges største teologiske fagmiljø har vært til berikelse for begge parter. Det å studere kristendom og teologi sammen med lutheranere og pinsevenner gir en ny generasjon katolske fagfolk en god mulighet til å la seg utfordre og berike av sine

kristne venner i andre kirkesamfunn. Denne nærkontakten med andre tradisjoner fører ikke til at man mister egen identitet. Den gir heller en unik, men også krevende, mulighet til å reflektere rundt egen tradisjon. Dette kan igjen gi grunnlag for åndelig vekst og modning. Den norske økumeniske

Det er virkelig begivenhetsrikt og stort at MF ønsker et tungt nærvær av Den katolske kirke ved feiringen av sitt 100-årsjubileum.

kontekst gir katolsk tro mulighet til å virkelig slå rot i den norske kulturkontekst og dra nytte av de næringsstoffene som finnes i jordsmonnet her oppe i nord.

I år er det 100 år siden Menighetsfakultetet ble etablert som en selvstendig og uavhengig forskningsinstitu-

sjon. I disse årene har MF vært en betydelig samfunnsinstitusjon som har betydd mye for traderingen av sentral kristen tro i Norge. I dagens Norge er utfordringene og konstellasjonene nye. Det er virkelig begivenhetsrikt og stort at Menighetsfakultetet ønsker et tungt nærvær av Den katolske kirke ved feiringen av sitt 100-årsjubileum. Under jubileumshelgen 10.-12. oktober 2008 er kardinal Walter Kasper, president for *Det pavelige råd for fremme av kristen enhet*, invitert og har takket ja til å delta på tre av arrangementene. Under et lukket arrangement i Oslo Rådhus er

han bedt om å tale om betydningen av økumenisk teologi i utdanningen av prester. Lørdag 11. oktober kl 11, på Château Neuf, vil kardinalen holde en åpen forelesning på engelsk over temaet *The Present Ecumenical Situation; Current Challenges From a Roman Catholic Point of View*. Her er det bare å gå mann av huse – løp til Château

Neuf – og kom og hør en dyktig foreleser! Det hadde vært strålende om mange katolikker fant veien til MF denne høstdagen. Kardinalen vil også være tilstede ved MFs festgudstjeneste i Trefoldighetskirken søndag 12. oktober kl 11. I tillegg til det offisielle MF-programmet, håper man å få plass til en messe med kardinalen i St. Olav domkirke. Dette annonseres eventuelt på www.katolsk.no.

... han har noe på hjertet, et sannferdig budskap av betydning, noe som gjerne utfordrer.

Hvem er egentlig kardinal Kasper?

Kardinalen er en sprek 75-åring, har en usedvanlig sympatisk og varm utstråling og synes å være godt likt av mange. Han går gjerne sivilt kledd, som en gjennomsnittlig tysker, gjerne i lys dress. Han trives best blant folk flest og synes ikke å strebe etter privilegier. Dette er i alle fall mitt inntrykk. Jeg husker spesielt et inntrykk av ham på en liten flyplass i Romania, hvor han kom ruslende inn på venteværelset på flyplassen sammen med alle oss andre på økonomiklasse og slo av en prat med høy og lav. Han var en av få som smilende og med glimt i øyet

stilte seg anonymt opp i køen blant folk som presset seg inn i den overfylte bussen, som skulle frakte oss ut til flyet. Han fremsto kort og godt som en mann man lett kan bli glad i. Når han derimot taler, taler han ikke som gjennomsnittet på økumeniske konferanser – lenge og kjedelig – men han har noe på hjertet, et sannferdig budskap av betydning, noe som gjerne utfordrer. Når kardinal Kasper taler, er det ofte verdt å høre etter; han våger å utfordre i kjærlighet.

Walter Kasper ble født i Tyskland i 1933 og presteviet i 1957. Han tok doktorgrad i Tübingen i 1961 om tradisjonen i den romerske skole og en habilitasjon i 1964 om Schellings. Samme år ble han professor i dogmatikk i Münster. Han ble biskop i 1989 og tok bispemottoet *Veritatem in Caritate, Sannheten i kjærlighet* (jf. Ef 4,15-16). Etter det jeg kan bedømme, så synes han å etterleve sitt motto i den tjenesten han nå gjør i møte med andre kirkesamfunn. I 2001 ble han kreert til kardinaldiakon og senere utnevnt til president for *Det pavelige råd for fremme av kristen enhet*, etter kardinal Edward Cassidy. Samme år ble han også utnevnt til medlem av *Kongregasjonen for tros læren* og til medlem av *Kongregasjonen for Østkirken* og *Det pavelige råd for kulturen*. Han regnes for å være blant dem som anses som papabile.

ÅPEN FORELESNING

– med kardinal Walter Kasper

TID: Lørdag 11. oktober kl. 11.00

STED: Château Neuf (Slemdalsveien 11, Majorstuen, Oslo)

TEMA: The Present Ecumenical Situation; Current Challenges From a Roman Catholic Point of View

VELKOMMEN!

Helene Lund er stipendiat i systematisk dogmatikk ved Menighetsfakultetet, tilhører St. Olav menighet i Oslo og blant annet medlem av Oslo katolske bispedømmes økumeniske kommisjon.

MF fyller 100 år. Foto: Det teologiske Menighetsfakultet

P. Nikolaus Zeimetz MSF forlater Norge

– Punktum for over 40 års tjeneste i Nord-Norge

Pater Nikolaus Zeimetz MSF forlot Nord-Norge tirsdag 2. september for å bosette seg i sin ordens kloster i Betzdorf i Tyskland. Med sine 88 år sier han at han må akseptere at det ikke går en vinter til i Tromsø, hvor han tross alt lever i en leilighet med ansvaret for seg selv. I Betzdorf har kongregasjonen Misjonærene av Den hellige familie – som er det fulle navn på pater Zeimetz' orden, og som har hatt hovedansvaret for prestetjenesten i Nord-Norge siden 1932 – et kloster som er spesielt innrettet for eldre prester.

DERVED ER EN LANG EPOKE OVER, både for pater Zeimetz og for Den katolske kirke i Nord-Norge.

Pater Zeimetz, som selv er tysker, var 17 år gammel da han søkte om å bli opptatt som elev på en av Den hellige families klosterscholer i Tyskland. Før det hadde han arbeidet på forskjellige bondegårder.

En lang vei mot prestetjeneste

Men så kom Annen verdenskrig, og Nikolaus Zeimetz ble innkalt til militærtjeneste. Først fikk han utdannelse som infanterist, så som etterretningsmann og til sist som etterretningspion. Hans krigsinnsats var i først

omgang i Vest-Frankrike. Fra 1943 til januar 1944 var han ved Hærens overkommando i det østlige Tyskland. På slutten av krigen drev han med overvåkning av den russiske etterretningstjeneste. Etter våpenhvilen flyktet han ulovlig til Schleswig-Holstein. Han har selv dramatisk fortalt hvordan han klarte å komme seg med den siste evakueringsbåten, og derved ble spart for russisk krigsfangenskap – som for de aller flestes vedkommende endte med døden. I slutten av juli 1945 ble Nikolaus Zeimetz dimittert og dro til ordenens kloster i Lebehan. Et par måneder senere kom han seg ulovlig hjem. (De allierte hadde på det tidspunkt delt Tyskland opp i okkupasjonssoner og innført strenge reiserestriksjoner.)

I oktober 1946 kunne Nikolaus Zeimetz endelig gjenoppta sine humanistiske studier.

Høsten 1948 ble han opptatt som novise hos Misjonærene av Den hellige familie. Den 8. september 1949 kunne han avlegge sine første ordensløfter (om fattigdom, kyskhets/sølibat og lydighet) og begynne på de filosofiske og teologiske studier. Den 18. juli 1954 ble han ordinert til prest.

Til Nord-Norge

Alt året etter, sendte ordenen pater Zeimetz til Nord-Norge for å gå inn i kirkelig tjeneste her. På det tidspunkt hadde landsdelen svært få katolikker, samt få menigheter og kirker, men var likevel godt kjent gjennom lang

tids nærvær, kjente personer og ikke minst tre sykehus og en skole.

Pater Zeimetz viste seg å være en tusenkunstner på alle praktiske områder, og det kom godt til nytte i de menigheter han etter hvert ble knyttet til der presten også måtte være vaktmester, organist, orgelreparatør og ellers altnuligmann. Overraskende er det heller ikke at han ble sløydlærer på Vor Frue skole i Tromsø. De som har levd lenge nok, husker også at han i sin første tid i Tromsø hadde en av byens største motorsykler (en BMW 250 cm³), endog med sidevogn. Han var også sentral i utgivelsen av det stensilerte kirkeblad "Stella Maris" på 1950-tallet.

Pater Zeimetz ble etter hvert sogneprest for Vår Frue menighet i Tromsø, i tillegg til å holde på med mye annet.

Konflikt og tilbakekomst

I sine yngre år må Zeimetz sies å ha vært en "sterk person" som visste hva han ville og som hadde sans for å skille mellom rett og galt. Også daværende biskop Johannes Wember var en sterk person. Slikt kan noen ganger by på problemer. Etter en nokså dramatisk opptrapping, måtte pater Zeimetz i påsken 1965 i all hast forlate Nord-Norge og tjenestgjorde så i mange år som prest i Østerrike og Tyskland. I Tromsø satte konfliktene omkring hans avskjed dype sår i menigheten.

P. Zeimetz koncelebrerte sin avskjedsmesse sammen med msgr. Torbjørn Olsen og provinsial for den tyske MSF-provinsen, p. Egon Färger. Foto: St. Elisabethsøstrene.

Det var den senere biskop Gerhard Goebel som etter å ha sondert terrenget, kalte pater Zeimetz tilbake til Nord-Norge i 1978, og i desember var han igjen på plass her – hvor han først arbeidet en del i Harstad og Tromsø. Den 10. mai 1982 fikk sognepresten i Hammerfest, pater Walter Huijbregts, slag (og ble aldri frisk igjen, men flyttet hjem til Nederland, hvor han døde året etter). Pater Zeimetz måtte straks dra til Hammerfest, og han vikarierte der frem til 1989.

Siden flyttet han til Harstad og var der ca. 10 år som sogneprest, før han havnet i Tromsø – hvor han har bodd de siste år. I sine forskjellige menigheter fikk han oppleve både stor oppslutning og små forhold der presten hadde nærmest tom kirke.

Pater Zeimetz tok også over etter pater Huijbregts som generalvikar (biskopens stedfortreder) og var det til slutten av 1996.

I disse årene hadde pater Zeimetz et spesielt ansvar i forbindelse med at det ble anskaffet flere orgler, bl.a. til kirkene i Tromsø, Hammerfest, Bodø og Harstad.

I Tromsø har han som pensjonist fortsatt å hjelpe til i det pastorale arbeid, med praktiske ting, og ikke minst som organist. Det viste seg også at pater Zeimetz, med sin sans for alt det tek-

Mange ønsket å ta avskjed med p. Zeimetz.
Foto: St. Elisabethsøstre.

Glimt fra avskjedsfesten. Foto: St. Elisabethsøstre.

niske, på sine eldre dager ble en ivrig datamaskinsbruker.

Msgr. Torbjørn Olsen
Bispedømmeadministrator, Tromsø Stift

Etter avskjedsmessen var det kirkekaffe i menighetslokalet. Foto: St. Elisabethsøstre.

I FORBINDELSE MED p. Zeimetz' avreise, kom provinsialen for den tyske MSF-provinsen til Tromsø. Siden 1932 har kongregasjonen Misjonærene av Den hellige familie (MSF) stått for mesteparten av den prestelige betjeningen i Nord-Norge. Kongregasjonens tyske provins, som p. Zeimetz tilhører, utgjorde med få unntak hele prestestanden i landsdelen frem til 1985. Siden har den polske ordensprovinsen gradvis overtatt ansvaret, og med p. Zeimetz forlater den siste tyske MSF-presten Norge.

Selv om provinsen formelt avsluttet sitt virke i Nord-Norge alt da p. Rudolf Artz MSF flyttet tilbake til Tyskland i 1997, ble dette i realiteten den offisielle markeringen av punktum for den tyske MSF-provinsens virke i stiftet. I alt har 17 prester fra provinsen virket i landsdelen, hvorav to biskoper og en prefekt.

HHØ

Pater Zeimetz' lange og tro tjeneste ble behørig feiret søndag 31. august, først i menighetens høymesse og senere under kirkekaffen. Mange var dem som benyttet anledningen til å takke for innsatsen og til å ønske ham velkommen tilbake, som for eksempel sommervikar.

HHØ

Verdensungdomsdagene i Sydney

Av p. Pål André Bratbak

Dere skal få kraft når Den hellige ånd kommer over dere, og dere skal være mine vitner.

Apg 1,8

Verdensungdomsdagene (VUD) har blitt et innarbeidet begrep i Den katolske kirke etter at arrangementet ble etablert av pave Johannes Paul II i 1986. Hvert andre eller tredje år arrangeres det internasjonale ungdomsdager som samler ungdom fra hele verden. 15.-20. juli ble de arrangert for tiende gang, og vertslandet var Australia.

VUD ER VERDENS STØRSTE ungdomsarrangement, og hver gang de arrangeres, settes det rekorder – så også i år. Aldri før har Australia vært vertskap for et så stort arrangement, heller ikke de olympiske leker var større.

Så nær kom paven. Foto: Kristine G Stiansen.

Det blir mye gåing under Verdensungdomsdagene. Foto: Magnus Vølle.

Australia er langt unna, men hele 145 unge mennesker fra Norge, inklusive biskop Eidsvig, la ut på den lange reisen til Australia som svar på pave Benedikts invitasjon til all verdens ungdom om å reise nettopp dit som pilegrimer for å feire den tro som samler oss til ett på kryss og tvers av alle landegrensene og kulturer.

Aldri før har Norges Unge Katolikker arrangert en så lang reise. Deltakerantallet tilsvarer tre ungdomsleirer, og lengden på reisen, tre uker, tilsvarer også tre leirer på rad – og det på den andre siden av jordkloden. Takket være usedvanlig godt forarbeid av de tre hovedlederne, p. Reidar Voith, Martin Blom og Alessandro Curto, og iherdig innsats fra alle gruppelederne, gikk alt smertefritt. Gruppen var delt i en 16+-gruppe og en 18+-gruppe, med noe forskjellig opplegg.

Utsendelse

Pilegrimsturen begynte i Oslo. Sta. Katarinahjemmet huset alle pilegrimene natten før avreisen. Alle de kvinnelige ordener og kongregasjoner i Norge var på en eller annen måte med og ønsket de unge velkommen – enten ved sitt nærvær eller ved små gaver til pilegrimene. Biskop Eidsvig feiret utsendesmesse i St. Dominikus, hvor han minnet pilegrimene om å ha et mål for reisen sin og å bringe familie og venner med seg i sine bønner.

Vertsfamilier og kenguruer

Da vi ankom Australia, reiste gruppen først til bispedømmet Maitland-Newcastle, omtrent tre timer nord for Sydney. Etter omtrent 40 timers reising, ble vi tatt imot av en menighet der og innlosjert i vertsfamilier som sørget for et innholdsrikt program de neste fem dagene. Mange fikk surfet, klapet og matet (og spist!) kenguru, og til og med spilt litt strandvolleyball, selv om det var midt på vinteren. Gjestfriheten vi opplevde var overveldende. Vi ble mottatt og behandlet som om vi var en blanding av et familiemedlem og en kongelig. Gjennom det fikk vi erfare noe av hva det vil si å være Kirke – at vi selv på den andre siden av jordkloden har brødre og søstre.

Den hellige ånd

Temaet for VUD var i år hentet fra Apostlenes gjerninger: Dere skal få kraft når Den hellige ånd kommer over dere, og dere skal være mine vitner (Apg. 1,8). Åndens virke i våre liv sto derfor sentralt i Den hellige fars prekener til pilegrimene og i de tre katekesene som biskop Eidsvig holdt for den norske gruppen. Ved å bli mer klar over Åndens virke i våre liv, kan vi bli et håpets tegn for verden. I messen den 20. juli sa Den hellige far til de unge pilegrimene:

Styrket av Ånden, (...) kalles en ny generasjon kristne til å bygge en verden der Guds gave, livet, ønskes velkommen, respekteres og verdsettes (...). De kalles til en ny tidsalder der kjærligheten ikke er grådige og selvcentrert, men

Paul Maric. Foto: Magnus Vøllo.

Foto: Magnus Vøllo.

En pust i bakken. Foto: Magnus Vøllo.

Foto: Magnus Vøllo.

ren, trofast og virkelig fri, en kjærlighet som er åpen for andre og respekterer deres verdighet og søker den andres gode, en kjærlighet som stråler av lykke og skjønnhet. I denne tidsalderen kan håpet frigjøre oss fra overfladiskhet, apati og en ensidig selvopptatthet som dreper sjelen og forgifter våre relasjoner til andre mennesker. Kjære unge venner, Herren ber dere om å bli profeter for denne nye tidsalder, vitner og budbringere om Hans kjærlighet, ved å trekke mennesker til Faderen og bygge en fremtid der håpet får råde og bli hele menneskeheten til del.

Latter og dans

De hundretusener av pilegrimer satt virkelig sitt preg på Sydney. På de overfulle togene var det sang, latter og dans, i gatene like så. Rundt i byen ble det arrangert konserter og andre mindre arrangementer. Ulike ordenssamfunn hadde stands for å vise frem sin spiritualitet – overalt var det liv! Som erkebiskopen av Sydney, kardinal George Pell, sier, viser VUD frem et veldig viktig trekk ved Kirken; den er alltid ung og levende!

I tillegg til de mange mindre arrangementene, var det tre store samlinger: Det var åpningsmesse med kardinal Pell på havnen i Sydney, velkomstsereemoni for paven samme sted og våkenatt og pavemesse på en veddeløpsbane i utkanten av byen. Det sistnevnte arrangementet samlet 400.000 unge pilegrimer, som alle sov ute i vinterkulden den siste helgen.

Kjærlighet er smittsomt

Vårt vertskap i Sydney var menigheten St. Dominikus i utkanten av sentrum. Her ble vi innlosjert i en nedlagt skole. Det var på ingen måte noen luksus, men ingen så ut som at de brydde seg om det. Flere ganger i løpet av turen lurte jeg på hvorfor folk

Overnatting i sovepose hører med. Foto: Magnus Vallo.

Tilbedelse er en viktig del av programmet. Fra tilbedelsesteltet på veddeløpsbanen, hvor deltagerne sov ute og ventet på paven. Foto: Kristine G. Stiansen.

Foto: Kristine G. Stiansen.

ikke klaget på de kummerlige forholdene vi levde under – med enkel mat og enkel innkvartering. Jeg tror svaret ligger i at de som ser og opplever kjærlighet rett og slett ikke bryr seg om slike mer sekundære ting. Også i denne menigheten ble vi mottakere av en overveldende gjestfrihet. Hver morgen kom menighetsmedlemmer for å forberede frokost til oss og se til at vi hadde det vi trengte – nok et fantastisk vitnesbyrd på kristen neste-kjærlighet. Det vi så er at kjærlighet er smittsomt! Blir man møtt med kjærlighet, blir man mer lykkelig og tilfreds.

Flere av oss har blitt hva vi kan kalle "VUD-groupies", som reiser på disse arrangementene gang på gang. Derfor er det alltid knyttet spenning til avslutningen av pavemessen hvor neste vertsby offentliggjøres. Valget falt denne gangen på Madrid, så jeg håper mange vil ta turen dit fra Norge i 2011!

4 om WYDSYD08

Hva gjorde størst inntrykk på deg under Verdens ungdomsdagene?

Biskop Bernt Eidsvig

– For meg var det helt klart å være sammen med den norske gruppen.

Det var en glede å få holde katekese for dem, prate med dem og feire messe sammen med dem. Det var en veldig positiv og fin gruppe å være sammen med.

Gudrun Kringlebotn Hamar

– Fellesskapet gjorde et sterkt inntrykk på meg. Det at vi

hadde kommet så mange tusen mennesker sammen fra hele verden for den samme grunnen. Dette gikk for alvor opp for meg på åpningsmessen da vi alle var samlet til messe for første gang – så mange mennesker!

Joakim Ramse Andøya/Stavanger

– Det å oppleve det store fellesskapet betydde mye for meg. Vi fikk oppleve at Kirken er tilstede og levende.

Sammenlignet med andre verdens ungdomsdager var jeg veldig imponert over den profesjonelle måten alt var organisert på. Ingenting brøt sammen, selv transporten med metroen gikk bra! Jeg likte også de store messene godt, stilen var fin, det var ikke så mye "show".

Thong Duc Nguyen Oslo

– Dramatiseringen av korsveien gjorde et sterkt inntrykk på meg.

Lidelseshistorien ble så virkelig, særlig da Jesus ble naglet til korset var en sterk scene.

St. Magnuskirken på Egilsay står noen hundre meter fra stedet der St. Magnus ble myrdet.

Første pilegrimsferd mot vest

— på mange hundre år

Av Helge Magnus Iversen

I månedsskiftet mai/juni la 20 norske pilegrimer ut på ferd i vesterled med St. Magnuskatedralen i Kirkwall på Orknøyene som mål. Dette var første organiserte pilegrimsreise til disse gamle norske områdene på mange hundre år, og reisen var lagt opp med besøk til flere av helligstedene etter St. Magnus.

ST. OLAV VALFARTSGRUPPE i Oslo arrangerte pilegrimsreisen, men det var deltakere også fra Bodø, Trondheim og Bergen som fikk fem minnerike og velsignede dager med dom Alois Brodersen fra St. Paul i Bergen som pilegrimsprest og Helge Magnus Iversen fra St. Olav som reiseleder. Først gikk turen til Egilsay, øya der St. Magnus ble drept av sin fetter. St. Magnuskirken som nå står på Egilsay, ble bygget noen år etter at St. Magnus døde i 1116 og erstattet kirken der St. Magnus tilbrakte sin siste natt i bønn. Kirken er et vakkert eksempel på norrøn kirkebygging i romansk tradisjon, og med rundt tårn. Her feiret vi Jomfru Marias gjesting

hos Elisabeth, og dom Alois knyttet teksten også opp til St. Magnus' martyrium, som skjede noen hundre meter lenger bort på øya.

Gruppen besøkte også Birsay der St. Magnus vokste opp og fikk undervisning i klosteret, og ble gravlagt ved Kristkirken hans farfar hadde latt bygge rundt 1050. Ikke langt fra Birsay ligger også Mans Well (Magnuskilden) der helgenens lik ble vasket før det ble fraktet til Kirkwall i 1137. Vannet fra den hellige kilden skal ha helbredende kraft, og 20 pilegrimer sto i kø nede i diket for å drikke. Søndagen ble brukt til to messer sammen med de lokale katolikker, først i soknekirken i Kirkwall og om ettermiddagen i Italian Chapell ved Scapa Flow, et lite, utrolig vakkert og gripende krigsminnesmerke. Kapellet ble bygget av italienske krigsfanger under siste verdenskrig og er nå et symbol på forsoning. Katolikkene bruker det til gudstjenester i sommermånedene. Det mest fantastiske var kanskje møtet med pater Ronald Walls. I en alder av 88 år vikarierer han for vikarpresten i Kirkwall og insisterer på å reise rundt til de meget spredtboende katolikker på øyene.

Søndagen ble også brukt til guidet omvisning i St. Magnuskatedralen. Neste morgen startet med votivmesse for de Hellige Orknøyjarler Magnus og Ragnvald i denne mektige katedralen. St. Ragnvald lot bygge i 1137 for å hedre sin onkel St. Magnus. Levningene etter de hellige jarler ligger fremdeles i kirken. Det ble en gripende opplevelse – dom Alois brukte den eldgamle Magnusmissalen på latin, og gruppen hadde øvet inn St. Magnushymnen "Nobilis, humilis" tostemt, også på latin.

Før hjemreisen var det også satt av tid til en rundtur på Mainland, til noen av de bemerkelsesverdige, ca. 5000 år gamle, minnesmerkene fra steinalderen, og ikke minst til ruinene av Earl's Bu og Round Church i Orphir. Her hadde jarl Håkon Pålsson sitt sete fra ca. 1100. Etter at han sørget for å myrde sin fetter Magnus i 1116, dro han på pilegrimsreise til Jerusalem, og ved hjemkosten bygget han Round Church ved siden av den store gildehallen.

St. Magnuskatedralen i Kirkwall – også kalt "Nordens Lys" – har stått uendret siden 1400-tallet.

Magnus ble helligkåret ved at hans kult ble stadfestet den 11. juli 1898 (gruppen "Adomnan av Iona og hans 18 skotske ledsagere") av pave Leo XIII (1878-1903). Dette gjør ham til den eneste "norske" helgen som er offisielt kanonisert av Vatikanet, selv om han på helligkårsstatistikken kommer ut som skotsk. Hans minnedag er 16. april. I Norge er den katolske kirken på Lillestrøm oppkalt etter Magnus.

Caritas' partnerskapsseminar

Av Peter Kristvik Risholm
Caritas Norge

I OKTOBER arrangerer Caritas Norge et såkalt partnerskapsseminar sammen med våre nærmeste samarbeidspartnere i Afrika og Latin-Amerika. Caritas-partnerskap er en allianse mellom medlemmer av Caritas-nettverket, som uttrykker solidaritet mellom mennesker i sør og i nord. Det anerkjenner alle mennesker som en del av et globalt samfunn der alle er gjensidig avhengige av hverandre og jobber for sosial rettferdighet og forrang for de fattige. Prinsippet om forrang for de fattige er hentet fra Kirkens sosiallære og sier at avgjørelser som tas, først og fremst skal tas til fordel for de aller fattigste.

Vi skal arbeide sammen for et rettferdig samfunn som sikrer menneskets verdighet i både nord og sør. Vi tror dette kun er mulig hvis vi sammen arbeider for dette. Caritas-partnerskap er mer enn en arbeidsform for Caritas Norge. Det dreier seg om identitet, forståelsen av roller og relasjoner og ikke minst solidaritet i praksis. Caritas-partnerskap bygger på Kirkens sosiallære, som er et uttrykk for det kristne kall til tjeneste, omsorg og fellesskap for og med vår neste, slik det fremkommer i Bibelen. Det handler om hvordan forskjellige aktører sammen kan gjennomføre Kirkens sosiallære i praksis for å lindre nød og å skape rettferdighet.

Kvinner og likestilling

Caritas Norge har fokus på kvinner og likestilling i år. En av målsettingene på seminaret er derfor å utveksle erfaringer innen arbeid rettet mot kvinner og kjønnsbasert vold, og hvordan vi kan sette dette på dagsorden. Vi tror at forandring må komme fra grasrota. Det er derfor ikke bare mennesker høyt oppe i systemet hos

Fra Caritas Norges prosjekt i Uganda. Foto: Caritas Norge.

våre partnerorganisasjoner som kommer på besøk, men også deltakere fra programmene. Enkeltindivider skal ikke bare delta i aktivitetene, men de skal også være med på å utforme dem, gjennomføre dem og dele kunnskap om hvordan man kan ha innflytelse i beslutningsprosesser. Vi skal hjelpe folk til å utvikle og realisere sitt fulle potensial. Dette har kvinner også rett til. De skal ha mulighet til å ta avgjørelser som gjelder dem selv i sin egen hverdag og i sitt liv. Samtidig er det viktig at de føler eierskap til prosjektene de deltar i. Dette sikrer medvirkning og engasjement fra den enkelte.

Til seminaret har vi invitert våre partnere fra Zambia, Uganda og Honduras og de regionale nettverkene for Latin-Amerika, Mellom-Amerika, Afrika og Øst-Afrika. Brorparten av seminaret finner sted på Mariaholm. I denne delen av seminaret vil det meste handle om temaet kvinner og likestilling. Våre partnere vil presentere kvinners situasjon i sine hjemland, hvilke rettigheter de har og hvor utbredt kjønnsbasert vold er. De skal også fortelle om hvordan de jobber med disse utfordringene. Lesley-Anne Knight, generalsekretær i Caritas Internationalis, skal snakke om likestillingssituasjonen innad i vår egen organisasjon. Vi skal også se på kvinners situasjon i Norge.

Vi ønsker også å dele våre partneres erfaringer med andre organisasjoner i Norge. Vi arrangerer derfor et ek-

Fra Caritas Norges prosjekt i Zambia. Foto: Caritas Norge.

sternt seminar hos Norad, der utfordringer og arbeid blir presentert. Det er også viktig for oss at menighetene og Caritas-gruppene i Norge får treffe våre samarbeidspartnere. Seminar-deltakerne skal derfor på besøk til våre menigheter i det ganske land.

Samtidig som det er nødvendig for Caritas Norge å kjenne til den situasjonen som de vi ønsker å hjelpe lever i, håper vi også at våre samarbeidsorganisasjoner kan dele erfaringer og lære av hverandre. Hva er det som fungerer, hva får vi ikke til og hvilke utfordringer står vi ovenfor? I langsiktig utviklingsarbeid forutsettes det god kjennskap til de forskjellige partneres virkelighet, derfor må det legges til rette for at denne kunnskapen oppnås. Partnerskapsseminaret er et verktøy for å oppnå nettopp dette.

Fra Caritas Norges prosjekt i Honduras. Foto: Caritas Norge.

CARITAS-NETTVERKET består av selvstendige medlemsorganisasjoner i mer enn 200 land og territorier. Det er organisert i tilknytning til om lag 3.000 bispedømmer og nærmere 200.000 sogn verden over. De nasjonale Caritas-organisasjonene er videre organisert i regionene Latin-Amerika, Nord-Amerika, Afrika, Midt-Østen og Nord-Afrika, Europa, Asia og Oseania. Caritas Norge er medlem av Caritas Europa og Caritas Internationalis. Caritas Internationalis er paraplyorganisasjonen for alle Caritas-organisasjoner verden over og har sin administrasjon i Vatikanet. Caritas Internationalis er representert i FN i New York, Genève og Paris. Caritas-nettverket har 40.000 ansatte og 125.000 frivillige som gir direkte hjelp til 24 millioner mennesker i året. Caritas jobber innen tre hovedområder; nødhjelp, bistand og fredsbygging. Nødhjelp er direkte hjelp etter naturkatastrofer eller humanitære kriser etter konflikt. Bistand er langsiktig hjelp der man ønsker å hjelpe til med å starte for eksempel helsetjenester, skoler eller bygge ut tilgangen til rent vann. Fredsbygging handler om å skape en møteplass for parter i konflikt. Slik ønsker man å skape rom for dialog og forsoning for å hindre krig og vold. Caritas jobber videre tematisk med kvinner og migrasjon, hiv og aids, økonomisk rettferdighet, klimaforandringer, nødhjelp, og fred og forsoning. For mer informasjon om Caritas Norge, kan du se på hjemmesiden www.caritas.no, og for mer informasjon om hele nettverket kan du gå til www.caritas.org.

CARITAS-PARTNERSKAP

bygger på Den katolske kirkes sosiallære og følgende prinsipper:

✓ Menneskets verdighet

Mennesket er fundamentet, årsaken og målet i enhver sosial institusjon. En av Kirkens viktigste oppgaver er å forkynne og verne om menneskets verdighet, siden mennesket er skapt i Guds bilde. Alle forhold som hindrer mennesker deres grunnleggende rettigheter og goder krenker menneskeverdet, og det er derfor Kirkens og de kristnes oppgave å motarbeide slike forhold.

✓ Forrang for de fattige

Caritas forplikter seg til å bekjempe den umenneskelige fattigdommen som fratår folk verdighet og menneskelighet. Ledet av Evangeliet arbeider vi for frigjøringen av de undertrykte og rettferdig fordeling av jordas gaver, og vi støtter de marginaliserte i deres arbeid for frigjøring og utvikling.

✓ Likeverdighet mellom kjønnene

Likeverd mellom kjønnene innebærer et rettferdig og verdig balanseforhold mellom kvinner og menn. Det fordrer fordeling av makt, gjensidig respekt og samarbeid.

✓ Sosial rettferdighet

Guds rike er bygd på rettferdighet og omsorg. Vi arbeider for å endre de urettferdige strukturer som forårsaker fattigdom, sult, undertrykkelse og brudd på menneskerettighetene. Vi vil fremme de fattiges deltakelse, og ønsker å forandre samfunnet til en kjærlighetens sivilisasjon. Kirkens sosiallære maner oss til å være pådrivere og tilretteleggere for solidaritet, fred og sosial rettferdighet.

✓ Solidaritet

Solidaritet er verdien som binder oss sammen i en felles visjon om å etablere en verden der alle mennesker mottar det som med rette tilhører dem som Guds sønner og døtre. Solidaritet er også en verdi som gjør Caritas i stand til å være inkluderende og arbeide for og med alle mennesker uavhengig av deres religiøse tro, etniske bakgrunn, politiske overbevisning eller seksuelle legning.

✓ Forvaltning av skaperverket til det felles gode

Jordens ressurser er gitt av Gud til hele menneskeheten. Kirken utfordrer sterkt de rike nasjoner til å se nærmere på sin ressursbruk. Det er uakseptabelt å opprettholde et system hvor en liten del av menneskeheten forbruker jordens ressurser på bekostning av resten; dette kaller Kirken strukturell synd. Det er helt nødvendig med en lokal og global forvaltning av ressurser og beskyttelse av miljø som sikrer eksistensgrunnlaget også for framtidige generasjoner.

✓ Subsidiaritet

Subsidiaritetsprinsippet i katolsk sosiallære innebærer at avgjørelser skal tas på det nivå som ligger nærmest mulig de personer avgjørelsen berører. Prinsippet skal sikre den enkeltes – også de fattiges – rett og mulighet til å påvirke betingelsene for sin tilværelse.

Norge

Vår Frue av Evig hjelp til Meymaneh

Vår Frue av Evig hjelp, donert til den norske PRT-leirens kapell i Meymaneh.

Biskop Bernt Eidsvig Can. Reg. av Oslo har donert et Mariaikon til den norske PRT-leirens kapell i Meymaneh, Faryab-provinsen, Afghanistan. Donasjonen er et resultat av forespørsel fra PRT-leiren

(leiren for de norske gjenoppbyggelsesstyrkene), ved Assistant Governor Karen-Marie Eek-Larsen og med støtte fra feltprest Frode Lagset. Det økumeniske kapellet i Meymaneh skal være "et sted for bønn, stillhet og ettertanke, men også for glede, feiring og samvær. Imidlertid er det foreløpig et relativt sterilt rom med betongvegger, og det er få symboler som bygger opp rundt disse tankene", heter det i ansøkningsen til Oslo katolske bispedømme.

Ikonet er malt i Polen og fremstiller Vår Frue av Evig hjelp. Det ble overlevert i Oslo den 21. august og fraktes til Afghanistan.

Adoremus i trykken

Idet Broen går i trykken, går også Norges Unge Katolikkers nye sangbok, *Adoremus*, i trykken. Arbeidet med etterfølgeren til *Jubilate* har pågått i snart tre år og vil første gang bli presentert på NUKs landsmøte i slutten av september. *Adoremus* har sanger for både barn, ungdom og unge voksne. Sjangermessig spenner den fra våre klassiske latinske hymner til sanger fra en økumenisk lovsangstradisjon, den norske salmeskatt, sanger fra en internasjonal, katolsk lovsangstradisjon, klassiske barnesanger og sanger fra katolske legmannsbevegelser i Europa. I tillegg har den melodier til messen, hvorav to er nyskrevne for anledningen. Broen vil komme med en nærmere presentasjon av *Adoremus* i neste nummer, når boken fysisk foreligger og er tilgjengelig for salg.

Søstrene av Det hellige kors av Quy Nhon til Lillestrøm

Som fortalt i forrige nummer av Broen, la St. Josephsøstrene på forsommeren ned sitt virke på Lillestrøm, etter seks års tjeneste i St. Magnus menighet. Der ved måtte menigheten ta avskjed med sr. Andrea Kampshoff og sr. Hedwig-Marie Hergenahn, som har flyttet til Grefsen for å styrke kommuniteten der. St. Magnus menighet blir imidlertid ikke stående uten søstre. Det er nå klart at tre av søstrene fra Eikeli, fra kongregasjonen Søstrene av Det hellige kors av Quy Nhon, danner kommunitet i huset i Hurdalsgata 65 for å tjenestegjøre i menigheten. Derved overtar disse stafettpinnen i Lillestrøm fra St. Josephsøstrene, som igjen i sin tid overtok etter St. Elisabethsøstrene.

Nordiske preste- og ordenskandidater i Oslo

Den 6.-10. august ble det årlige PSP-møtet holdt på Sta. Katarinahjemmet i Oslo. PSP er forkortelsen for *Pro Scandiae Populis (For Skandinavias Folk)* og er en organisasjon for katolske preste- og ordenskandidater fra både apostoliske og kontemplative ordener. PSP var opprinnelig for sekulærprester, men åpnet senere også for mannlige og kvinnelige ordenskandidater.

Hvert år arrangerer PSP et lengre møte, hovedsakelig i et av de skandinaviske landene, og i år var det Norge som sto for vertskapet. Dette møtet skal gjøre det mulig for studentene og kandidatene å knytte vennskap på tvers av landegrensene. I tillegg får medlemmene mulighet til å bli bedre kjent med de bispedømmer man besøker, og man har også foredrag om aktuelle temaer.

PSP blir drevet av medlemmene selv, som velger leder og nestleder for to år av gangen. Den Nordiske bispekonferansen velger også ut en biskop som holder kontakten med PSP og gir åndelig støtte. For tiden er dette biskop Czeslaw Kozon av København. Det er det tyske Ansgarwerk som gir økonomisk støtte til drift av PSP.

Tema for årets møte var evangelisering, og p. Arnfinn Haram OP og sr. Anne Bente Hadland OP holdt innlegg om tema, og da særlig knyttet til erfaringer fra evangeliseringsukene de har jobbet med i OKB de siste årene.

Andre poster på programmet var besøk til domkirken, hvor biskop Bernt Eidsvig hadde foredrag og omvisning, en guidet bytur i Oslo med vekt på ruinene i gamlebyen, samt en dagstur til Valdres. De 35 deltagerne fikk på denne måten mulighet til å få med seg litt norsk, katolsk historie, samt å se litt nærmere på forholdene for utkantkatolikker.

Under årsmøtet ble br. Haavar Simon Nilsen OP fra Norge valg som leder for neste periode. Han overtar dermed ansvaret fra p. Pål Bratbak, som ble ordinert i Oslo i juni i år.

Alexander Golding
Prestekandidat for OKB

Økumenisk Olsokfeiring i Halden

Per Christian Solberg (til venstre) og Claus E. G. Jonassen. Foto: Halden Arbeiderblad.

Det har blitt en god tradisjon i Halden med et samarbeid mellom de lutherske kirkene, med Berg menighet i spissen, og St. Peter menighet om en feiring av Olsok. Vår menighet har vanligvis blitt invitert til å delta

ved vannkanten i "Pina" i Sponvika, et lite stykke fra Halden sentrum der sognepresten i Berg gjerne har ønsket et samarbeid med vår pater i opplegget rundt den økumeniske delen.

Da jeg ringte til sognepresten i Berg i juni for å forhøre meg om årets arrangement, fikk jeg litt hikke da han sa: "I år kunne vi tenke oss å komme til dere.." Dette var umiddelbart en flott tanke, men siden vi ikke har stått for opplegget tidligere, ba vi i menighetsrådet om et samarbeid – en komité. Komitéen, med vår pater, Pawel Wiech, og sognepresten i Berg menighet, Per Chr. Solberg, samt lederen i menighetsrådene i Berg og St. Peter, klarte effektivt å bli enige om programmet, og vi håpet på god oppslutning og godt vær. Det fikk vi så absolutt. Programmet startet med den økumeniske gudstjenesten forrettet av p. Pawel og sogneprest Solberg inne i St. Peter kirke. Rett etterpå gikk vi ut i hagen, der det var dekket bord, satt opp kakebord og grillen var tent og klar.

Ca. 60 personer var med på feiringen, ca 20 katolikker og resten fra lutherske menigheter i Halden. Deres ønske om å komme til oss nok en gang, er vi nå litt mer erfarne og klare til å stå for et slikt arrangement igjen!

Claus, E. G. Jonassen
Menighetsrådsleder, Halden

Utredningsgruppe vurderer Mariaholms fremtid

Biskop Bernt I. Eidsvig har bedt en gruppe bestående av Pastoralrådets AU, representanter fra NUK, Presterådet og bispedømmets administrasjon om å se på forskjellige fremtidsscenarier for Mariaholm. Bakgrunnen er interesse fra UDI om å kjøpe stedet. Dette er ikke noe OKB kan ta lettvtint stilling til; Mariaholm er en hjørnestein i NUKs barne- og ungdomsarbeid, samtidig som det er et faktum at stedet har driftsutgifter som i vesentlig grad tynger bispedømmets økonomi. Alternativet til Mariaholm er å skaffe et nytt sted som dekker dagens behov, og som er på høyde med dagens tekniske løsninger.

Gruppens mandat er å utrede de forskjellige scenarier vi står overfor og avgi en innstilling til biskopen. Mellom mye annet ønsker vi å anslå kostnadene for å ruste opp Mariaholm til den standard og de behov vi antar å ha de neste 30 år, mulighetene for å få gjort en del av dette arbeidet som en katolsk dugnad, samt muligheter for å få økonomisk støtte fra Mariaholms Venner og andre sympatiserende grupper. Vi vurderer også konsekvensene og effektene av et mulig salg, både for NUK og for bispedømmet som helhet, og endelig vurderer vi ønsker for alternativt leirsted i forhold til brukergrupper, beliggenhet, energiøkonomisering, m.m.

Vi ønsker med dette å avkrefte at det er tatt noen beslutning om å selge Mariaholm. Derimot arbeider utredningsgruppen med å skaffe til veie best mulig grunnlag for å ta en beslutning. I denne sammenheng ville vi være svært takknemlige om alle som har en tilknytning til leirstedet snarest mulig kunne signalisere i hvilken grad de kan yte konkret støtte til bispedømmet, enten det er med bønn, egeninnsats eller økonomiske midler.

Maria Elizabeth Fongen
Ordfører i PRO

Utenriks

Prest brutalt myrdet i Andhra Pradesh, India

En karmelittprest ble den 17. august funnet myrdet og lemlestet i Indias sydlige delstat Andhra Pradesh. Skadene kan tyde på at han har vært utsatt for tortur. P. Thomas Pandippally ble drept sent lørdag kveld den 16. august. Han forlot et kloster på motorsykel, etter å ha feiret messe for noen søstre. Søndag morgen oppdaget nonnene paterens lik, og politiet fant motorsykkelen noen få kilometer unna.

Den indiske erkebiskopen av Hyderabad, Jodi Marampudi, uttaler til L'Osservatore Romano at karmelittpateren ble myrdet av hinduekstremister. Ifølge erkebiskop Marampudi ble p. Pandippally tatt av dage av tre grunner: (1) Han var ordensbror, (2) han var kristen og (3) han hjalp de fattige. I sin uttalelse forklarer erkebiskopen at p. Pandippally og de andre katolske misjonærene står på de fattiges side, siden det i hans bispedømme fremdeles praktiseres en uholdbar form for livegenskap i jordbruksindustrien.

– Jordeierne anerkjenner ikke jordarbeidernes rettigheter og utnytter gjenger med fanatiske hinduer til å sette en stopper for alle former for forbedring av den fattige landsbybefolkningens kår. I denne regionen bruker hinduinspirerte fanatikere religionen til å begå disse forbrytelsene. Mellom oss katolikker og moderate hinduer finnes ikke denne konfrontasjonen i dialogen om de åndelige verdier.

Erkebiskop Joji forteller videre at de troende i hans bispedømme ofte lever i frykt.

– Katolikkene er en virkelig heroisk og betydningsfull minoritet. Arbeiderne forventes å adlyde jordeierne, som er hinduer. Å være kristen, og særlig katolikk, er et veldig modig valg, men et valg som setter deg og din families liv på spill.

I delstaten Andhra Pradesh har det i år funnet sted over 20 angrep på kristne. I løpet av 2007 og 2006 ble to evangeliske prester drept.

Kilde: CWN/Zenit/VIS

Kritisk situasjon i Orissa, India – kristne forfølges og dreptes

Etter at den radikale indiske hindulederen Swami Laxmanananda Saraswati ble myrdet i midten av august, har kristne i den indiske delstaten Orissa blitt utpekt som syndebukk. Det rapporteres nå om en kristisk forfølgelse av og drap på kristne. Nyhetsbyrået AsiaNews forteller om branner, plyndringer, drap og skjending av kvinner. Myndighetene har innført portforbud i flere av delstatens byer. AsiaNews forteller at det per 28. august har funnet sted minst 11 drap på kristne. Blant disse er den katolske mannen Vikram Nayak, som ble brutalt myrdet og kuttet i to. To andre som var sammen med ham ble så kraftig banket opp at de døde to dager senere. Drapet fant sted søndag den 24. august, samme dag som hindulederen Saraswati ble gravlagt.

Kristne hjem i Tiangia skal være påtømt og familiene tvunget til å flykte inn i skogene. Under flukten skal imidlertid flere ha blitt angrepet av ekstremistene. Sr. Karuna, en nonne fra kongregasjonen Jesu Dyrebare Blod, var en av de første som ble rammet. I en samtale med AsiaNews bekrefter hun at "ildspåsettelse og plyndring fortsatte i morges. Kvinner antastes og utsettes for overgrep, og ekstremistene gjør som de vil med dem."

Missionary of Charity-søsteren M. Suma forteller at "kristne landsbyer jevnes med jorden. Skrekkslagne karmelittnonner har måttet flykte fra klosteret sitt og skjule seg i skogene." Både mannlige og kvinnelige medlemmer av Missionaries of Charity skal ha blitt kastet stein på, og et av deres barnehjem og sykehus skal være angrepet og skadet. Også kjøretøyene de bruker for å frakte syke og døende skal være ødelagte.

Man har nå fått bekreftet rykter om at hinduekstremister fra andre delstater kommer til Orissa for å hjelpe de lokale radikale, og i distriktet Kandhamal skal det nå ha kommet tilreisende voldelige ekstremister fra Madhya Pradesh, Karnataka og Maharashtra. Noen protestantiske kristne beretter at myndighetene i delstaten Chattisgarh skal hjelpe paramilitære grupper med å komme seg til Orissa for å angripe kristne.

Til tross for portforbudet og opprørspoliti som har ordre om å skyte på

alle som bryter det, fortsetter volden. Politiet skal ha tatt liv av fire radikale hinduer da disse, sammen med flere hundre andre, angrep landsbyen Barakhama. Representanter for indiske myndigheter kritiserer imidlertid delstatsmyndighetene i Orissa for å ikke klare å gjenopprette ro og orden. Noen mistenker sågar at de lokale myndigheter forsøker å dekke over angrepene på de kristne.

Den katolske kirke i India utropte fredag den 29. august til en dag for faste og bønn i solidaritet med Orissas forfulgte kristne. Alle de katolske skolene i landet holdt stengt denne dagen, i protest mot den anti-kristne volden.

Ved generalaudiensen den 27. august uttrykte Den hellige far Benedikt XVI sin dype bekymring over situasjonen.

Kilde: AsiaNews

Thérèse av Lisieux' foreldre saligkåres

Vatikanet har gitt grønt lys for saligkåring av Den hellige Thérèse av Lisieux' foreldre. Louis Martin og Zélie Marie Guerin Martin saligkåres den 19. oktober, i en seremoni som finner sted i nettopp Lisieux. Begge ble tildelt tittelen Venerabilis ("Ærverdige") av Kirken den 26. mars 1994, det første skrittet på veien til saligkåring.

Saligkåringsseremoniens dato er ikke tilfeldig. Den 19. oktober er misjonssøndagen, og Den hellige Thérèse er skytshelgen for misjonen – sammen med Den hellige Frans Xavier.

Den hellige Thérèse Martin ble født den 2. januar 1873 i Alençon i Normandie i Nord-Frankrike. Hun ble den 4. januar døpt Marie Françoise Thérèse i kirken Notre-Dame. Hun kom fra lavere middelklasse som datter av urmakeren Louis Martin (eg. Louis-Joseph-Stanislas) og hans hustru Zélie Guérin (eg. Azélie-Marie), som fremstilte de berømte kniplingene "Point d'Alençon". Louis' far hadde vært offiser i hæren til keiser Napoleon I og Zélies far hadde vært politimann i Saint-Denis nær Séz. Begge hadde egentlig tenkt å gå i kloster og var svært fromme.

Thérèse var den yngste av deres ni barn, hvorav bare fem jenter vokste opp, mens fire søsken døde. Alle fem ble nonner, fire av dem i samme

karmelittkloster, mens den femte ble Visitasjonssøster. De ble oppdratt i en atmosfære av tradisjonell fromhet og atskillelse fra verden som var karakteristisk for en temmelig innadvendt, fransk middelklassekatolisisme.

Kilde: CWN

Kommunion på tungen og knelende i fremtidige pavemesser

I pavemesser i fremtiden vil det normale være å motta kommunionen knelende og på tungen, ikke stående og i hånden. Dette opplyste pavens seremonimester, msgr. Guido Marini, i et intervju med Vatikanets avis L'Osservatore Romano i juni. Under pave Benedikt XVIs pastoralbesøk i det sørlige Puglia på forsommeren, kom den tradisjonelle kommunionsbenken igjen til heder og verdighet under kommunionsutdelingen. Frem til liturgireformen i 1970 var normen i katolske kirker å motta kommunionen knelende.

Marini tilbakeviste samtidig beskyldninger om at pave Benedikt ønsker å vende tilbake til "førkonsiliære" tilstander. Allerede bruken av begrepene "førkonsiliær" og "etterkonsiliær" er snarere typisk for snevre "ideologiske forestillinger". I Kirkens skatt (thesaurus ecclesiae) finnes det både gammelt og nytt: "Ikke alt nytt er ekte, men det gjelder også for det gamle."

Å motta kommunionen knelende bringer Kristi nærvær i alterets sakrament bedre til uttrykk, fremmer fromheten og sansen for mysteriet, sa Marini. Disse aspektene er det i dag "vingende nødvendig å understreke og gjenoppdage". Men selv om denne formen nå foretrekkes, betyr det ikke at det blir slutt på å motta kommunionen stående.

Generelt er det viktig for pave Benedikt å understreke kontinuiteten i dagens liturgiske feiring med det "som har preget Kirkens liv i fortiden", understreket den pavelige seremonimesteren. Prinsippet med "kontinuitet" er alltid det avgjørende kriteriet for å forstå Kirkens vei gjennom tiden.

Kilde: Kathpress

Undergrunnsbiskop arrestert like etter OL

Kinas mest prominente "undergrunnsbiskop" ble arrestert søndag den 24. august – samme dag som OL i Beijing ble avsluttet. Biskop Julius Jia Zhiguo av Zhengding ble pågrepet av flere politimenn i katedralen i Wuqiu. Myndighetene har ikke kommet med en offisiell forklaring på pågripelsen, og det er heller ikke oppgitt hvor den aldrende biskopen holdes i varetekt.

Den 73 år gamle biskop Jia, som leder et aktivt bispedømme med over 100 000 katolikker i Hebei, tilbrakte årene fra 1963 til 1978 i fengsel. Siden løslatelsen i 1978, har han blitt arrestert ytterligere 12 ganger - hvor han har vært holdt i varetekt noen dager av gangen. Siden 1989 har han levd i husarrest.

Under OL ble kinesiske kristne advart mot å arrangere offentlige gudstjenester. Rundt 1000 katolikker i Zhengding trosset advarselen for å delta i en messe med biskop Jia på festen for Jomfru Marias opptagelse i himmelen. Messen ble feiret i katedralen i Wuqiu den 15. august. Kinesiske myndigheter, særlig i bispedømmet Hebei, hvor undergrunnskirken er sterk, har en tendens til å arrestere kristne ledere like før store offentlige arrangementer, som kommunistpartiets kongresser. I tiden rundt OL er det utstedt en mengde advarsler mot "uatorisert" religiøs aktivitet, og nyhetsbyrået AsiaNews har rapportert at enkelte medlemmer av undergrunnskirken forutså at situasjonen ville forverre seg når verdens sportsjournalister forlot Beijing.

Kilde: Zenit/CWN

Biskop Józef Wróbel av Helsingfors utnevnt til hjelpebiskop i erkebispedømmet Lublin

Pave Benedikt XVI utnevnte den 28. juni 2008 biskop Józef Wróbel SCJ av Helsingfors (Helsinki) til hjelpebiskop i erkebispedømmet Lublin, Polen.

Biskop Wróbel er født i Bestwina (bispedømmet Bielsko-Zywiec) i Polen den 18. oktober 1952. Han trådte inn i kongregasjonen Jesu Hellige Hjerte ("dehonianerne") i 1973, hvor han avla de evige løfter i 1978. Han studerte ved dehonianernes seminar i Kraków og ble presteviet den 12. juni

1980. I perioden 1980 til 1985 studerte Wróbel moralteologi ved Alfonsianum, hvor han avsluttet med doktorgrad. Fra 1985-1986 tjenestegjorde han som sognevikar i Wegłówka (erkebispedømmet Kraków) og provinsialsekretær for dehonianerne. I 1985 begynte han også å undervise i teologi ved dehonianernes seminar i Kraków. Fra 1989 til 1992 var han provinsialråd for sin kongregasjon og fra 1990 til 1993 rektor ved deres seminar i Kraków. Fra 1993 var han dosent i moralteologi ved det katolske universitet i Lublin, hvor han siden 1999 også har hatt et læresetet i "livets teologi". Fra samme år var Wróbel visepresident for kommisjonen for bioetikk ved det medisinske akademi.

Den 30. november 2000 ble han utnevnt til biskop av Helsingfors, og bispevielsen fant sted 26. januar 2001. Biskop Wróbel forlot Finland for å ta fatt på sin nye tjeneste i Polen den 1. juli.

Det paulinske år innledet

Lørdag den 28. juni 2008 utropte pave Benedikt XVI et år spesielt dedikert til Den hellige apostelen Paulus. Året ble innledet ved en vesper i kirken *St. Paulus utenfor murene*, som står over det sted hvor man antar at Paulus er gravlagt. Den økumeniske patriarken av Konstantinopel deltok, sammen med en delegasjon fra Den ortodokse kirke med historisk eller geografisk tilknytning til apostelen. Lørdag formiddag møttes paven og patriark Bartholomeo I til en privat samtale i Vatikanet.

Det paulinske år markerer at det er (ca.) 2000 år siden apostelen Paulus ble født. I motsetning til de andre apostlene, møtte ikke Paulus Jesus før etter Jesu død og oppstandelse.

Innvielsen av det paulinske år ble innledet ved at pave Benedikt XVI tente en fakkelt som han overleverte til benediktinerne i det tilknyttede klosteret. Fakkelen skal brenne under hele Paulus-året, som avsluttes 29. juni 2009. Deretter åpnet Den hellige far Paulus-porten, som er en dør på høyre side av basilikaen. Deretter ble det feiret økumenisk vesper.

Søndag den 29. juni deltok patriark Bartholomeus I av Konstantinopel og den ortodokse delegasjonen i høytidsmessen i Peterskirken.

Det paulinske året har eget nettsted: www.annopaulino.org. Her

finner du informasjon om Paulus, arrangementer i løpet av året, om basilikaen *St. Paulus utenfor murene* og mye annet.

Kilde: VIS

Fullkommen avlat i det paulinske jubelår

I forbindelse med det paulinske jubelåret 2008-2009, har pave Benedikt XVI gitt adgang til fullkommen avlat. Det apostoliske Pönitentiari har i dekretet *Urbis et Orbis* av den 10. mai i år, forklart hvordan dette kan gjøres (fra den 28. juni 2008 til og med den 29. juni 2009).

For å oppnå fullkommen avlat, må de troende:

Motta botens sakrament og den hellige kommunion, valfarte til *St. Paulus utenfor murene (San Paolo fuori le Mura)* i Roma og be i pavens intensjon. Avlaten kan oppnås for den troende selv eller for avdøde. I kirken *St. Paulus utenfor murene* bes de troende dessuten om å gå frem til hovedalteret og be Fader Vår og Credo.

I de lokale kirker kan det samme oppnås i feiringer av apostelen Paulus og på åpningsdatoen og sluttdatoen for det paulinske jubelår; dessuten ved spesielle anledninger definert av stedets ordinarius. Her gjelder de samme krav om skriftemål, kommunion og bønn i pavens intensjon.

Syke som er forhindret fra å være til stede, og som gjør alt for å unngå synd, kan oppnå fullkommen avlat ved å være åndelig tilstede ved jubileumsfeiringene og ved å bære frem sine bønner og lidelse til Gud for kristen enhet.

Paven oppfordrer generelt de troende til å styrke sitt åndelige liv og gode gjerninger på eksempel av Den hellige apostel Paulus.

Kilde: VIS

"Jahve" skal ikke brukes i katolsk liturgi

Vatikanet har bestemt at Guds navn, som vanligvis uttales "Jahve", ikke skal brukes i katolsk liturgi. Direktivet medfører ingen endringer i liturgien på noe språk, siden formen "Jahve" ikke brukes i noen autoriserte oversettelser av det romerske missalet. Direktivet får imidlertid den konsekvens

at enkelte sanger ikke lenger kan brukes i en liturgisk sammenheng.

Kongregasjonen for gudstjeneste- og sakramentsordningen, som har ført det nye direktivet i pennen, minner biskopene på at de troende i den jødiske tradisjon, som de første kristne overtok, unngikk å uttale Guds navn. Årsaken til dette var "et uttrykk for Guds uendelige storhet og majestet", heter det i direktivet. I stedet for å uttale Guds navn, brukte jødene tetragrammet YHWH, evt. "Herren" eller "Adonai". Kongregasjonen forteller videre at påkallelse av "Herren" i Skriften følger denne praksis. Når Den hellige apostelen Paulus sier at "hver tunge skal bekjenne at Jesus Kristus er Herre, Gud vår Far til ære," korresponderer dette, ifølge skrevet, "direkte med en proklamasjon av [Kristi] guddom."

Vatikanets instruksjon sier at det liturgiske språk skal ligge tett opp til et bibelsk språk, slik at Guds Ord "bevares og formidles på en integrert og trofast måte." De siste årene har imidlertid praksisen sklidd ut, og YHWH uttales for eksempel i enkelte sanger.

Brevet fra Kongregasjonen for gudstjenesten og sakramentsordningen er datert den 29. juni og undertegnet av kardinal Francis Arinze og erkebiskop Malcom Ranjith, henholdsvis prefekt og sekretær for kongregasjonen.

Direktivet fikk direkte og umiddelbar innvirkning på Norges Unge Katolikkers nye sangbok, *Adoremus*, som helt i innspurten av arbeidet måtte revurdere sangen "You are near", som tiltaler Gud som Jahve og som synges av unge katolikker over hele verden. Sangbokkomiteen tok direkte kontakt med sangens amerikanske komponist, som i full fart og akkurat idet *Adoremus* skulle gå i trykken, fikk omskrevet sangen – der Gud nå omtales som "Lord" ("Herre").

Kilde: CWN

Norden i fokus under **Katholikentag:**

På historisk grunn

Av Kristin Mollestad
Kristiansand

Den katolske kirke i Norden kan takke gavmilde tyskere for avgjørende økonomisk støtte gjennom tidene. Men båndene til Kirken i Tyskland dreier seg naturligvis ikke bare om penger. I år var katolikker fra Norden spesielt invitert til tyske katolikkers store faste festival, Katholikentag, som fant sted i Osnabrück 21.-25. mai. Blant dem som reiste fra våre tre bispedømmer, var en gruppe fra Kristiansand. Her følger deres rapport.

Vi skulle gjerne ha vært med på åpningsgudstjenesten torsdags formiddag i slottsparken. 2000 sangere fra 90 menigheter i bispedømmet hadde alt tidlig på morgenen begynt å øve, og de kunne glede de 15.000 som etter hvert fylte parken. Hovedcelebrant var selvfølgelig verten, biskop Franz-Josef Bode. Vår egen biskop, Bernt Eidsvig, var en av koncelebrantene. Et av hovedpunktene i talen var økumenikk. Og da Bode nevnte at en ikke skulle glemme hvor sterkt vi er forent gjennom dåpen og troen på den treenige Gud, brøt applausen løs. 150 måtte til for å dele ut kommunionen.

2000 frivillige hjelpere fra hele Tyskland var med ved de forskjellige arrangementene. Mange temaer ble berørt på forskjellige måter, og en rekke gudstjenester fant sted hver eneste dag. Skulle en ha fullt utbytte av dagene, måtte en nok studere det rikholdige programmet godt. Det var med sine 550 sider svært oversiktlig. Og folk strømmet til. Bare på fredagen regnet en med at 50 000 hadde besøkt de forskjellige arrangementene. Også politikere fra alle de store partiene kom for å delta. Forbundskansler Angela Merkel og forbundsprezident Horst Köhler var der. Angela Merkel

Blant gjestene var også biskop Georg Müller SS.CC av Trondheim.

fortalte ungdommen at hennes kristne tro ga henne kraft i det politiske arbeidet. Horst Köhler fikk varm velkomst og stor applaus da han holdt foredrag i den stappfulle byhallen.

Norden: fjorder, elger og ødemark?

Fredagen ble den store dagen for oss fra de nordiske landene. Tidlig var "den lille kirken" ved siden av domkirken full. (Og så liten var nå kirken ikke!) Folk var kommet for å høre hvordan det var å være katolikk "im hohen Norden". Det var *Ansgarwerk* og *Bonifatiuswerk* som sto for arrangementet. Blant tilhørerne var det nok mange som hadde gitt sine bidrag til kirkene i Norden. Jeg hadde ikke informert meg selv så mye om hva som skulle skje. Gleden ble derfor stor da jeg skjønnte at biskop Anders Aborelius fra Stockholm skulle holde hovedforedraget. Biskop Aborelius oppfordret Den katolske kirken i Vest-Europa til mer åpenhet overfor innvandrere. Han selv hadde gode erfaringer. Kortere innlegg kom fra Jürgen Jamin fra Island, Eva Maria Nielsen fra Danmark og Heidi Tuorila-Kahan-

pää fra Finland. Sistnevnte høstet stor applaus da hun omtalte kirkekaffen som det 8. sakramentet – og la til at det var det eneste sakramentet som var innstiftet av en kvinne! Ellers kunne en konstatere at det stort sett er de samme problemene kirkene i de nordiske landene strir med.

Blant tilhørerne var det nok mange som hadde gitt sine bidrag til kirkene i Norden.

Rett etter samlingen i "den lille kirken", bar det til domkirken. Der var det Norges tur! Biskop Eidsvig skulle holde prekenen. Men akk! Kirken var allerede helt full. Ikke en ståplass en gang. Nokså slukøret satte jeg meg til å vente utendørs. Men snart ble høytaleranlegget slått på, og jeg kunne følge messen. Biskop Eidsvigs preken kunne nok nå høres over et stort område. Også han kom inn på utfordrin-

Domkirken i Osnabrück.

gene de mange innvandrerne skapte. Biskopen takket de tyske katolikkene for hjelpen de nordiske landene mottok fra dem.

Restaurantbesøk og grillparty

Senere på dagen inviterte biskop Eidsvig oss på forfriskninger. Det var svært hyggelig å bli kjent med biskopen vår på denne måten. Vi traff han også igjen på kvelden. Da inviterte foreldrene til Andreas Rupprecht, ungdomspresten vår, til grillparty. Ekteparet Rupprecht hadde et svært sjarmerende hus i et nytt boligfelt. En av Andreas' brødre sto flittig ved grillen, og pappa Rupprecht kom stadig med smakfulle kjøttstykker. Vi storkoste oss i mange timer. Fint for oss var det også å bli kjent med p. Andreas.

Økumenikk og freden i Westfalen 1648

Denne kvelden kunne vi også ha vært med på en spesiell økumenisk gudstjeneste. Mer enn 5000 mennesker samlet seg i domkirken og på plassen utenfor. Alt en time før gudstjenesten skulle begynne, var kirken full! Den kvinnelige evangeliske biskopen Margot Käsmann ledet gudstjenesten sammen med erkebiskop Werner Thissen fra Hamburg. Fru Käsmann oppfordret til å leve økumenisk. "Vi må kunne snakke om det som skiller oss", sa hun, "men fremfor alt må vi kunne dele gleden over at vi kan komme sammen." Disse ordene

utløste spontan applaus. Etter gudstjenesten beveget folk seg over plassen til rådhuset. "På en helt spesiell måte har jeg ventet på dette øyeblikket", sa biskop Bode fra rådhustrappa. Og det var virkelig historisk grunn han sto på. Akkurat på dette stedet ble Den westfalske freden forkynt i år 1648. Den grusomme trettiårskrigen var slutt. I Det tyske rike skulle nå fyrsten avgjøre landets religion. 360 år senere ba troende fra de forskjellige religionene en bønn for enhet. Denne bønningen skal de kristne ta med seg til den 2. økumeniske kirkedag i 2010 i München.

Mange tilbud for ungdommen og Kirchenmeile

Allerede dagen før den offisielle åpning, samlet 4000 seg til bønn og sang med brødrene fra Taizé – "Nacht der Lichter". Hundre vokslys skapte stemning. Åpningsdagen strømmet 20 000 til slottsparken – til ungdomskonserter. Resten av uken kunne de velge og vrake. Noe måtte der være for alle. Før dagene kunne ungdommen treffe hverandre via internett. Heller ikke barna var glemt.

Kirchenmeile var et kapittel for seg. På et stort område fra jernbanestasjonen til domkirken kunne en se hvite pagodetelt. Her presenterte ca. 240 organisasjoner seg. Programmet ga god oversikt. Vi ruslet rundt der de forskjellige bispedømmene og ordenssamfundene presenterte seg. Bispe-

Mottoet for dagene: "Du leder oss ut på dypet".

dømmet Münster hadde et stort telt hvor vi kunne få både kaffe og kake. Mens vi satt der, ankom Münsters unge biskop. Han ble snart intervjuet fra en liten scene. Biskopen understreket hvor viktig det var at vi kom sammen og ble kjent med hverandre. Han selv hadde brukt to timer på den lille strekningen fra jernbanestasjonen til teltet.

Innkvartering

Å finne overnattingssteder til så mange måtte være litt av en oppgave. De fleste skoler ble brukt. På en skole fant 126 personer seg godt til rette i 12 klasserom. Lederne for stedet, Leif og Monica, kom klokka halv sju hver morgen for å stille frokost til alle. Med seg hadde de seks hjelpere fra St. Johann-menigheten. Snart var kaffen kokt, og 250 rundstykker, 100 pølseskiver og 200 skiver ost var gjort klare. Tre mil utenfor byen overnattet 7 familier på slottet Ippenburg. Her kunne de spise frokost sammen ved et 8 meter langt bord. Og de som ville, kunne boltre seg i et stort parkanlegg. Mange bodde privat. Vi fem fra St. Ansgar bodde i en landsby ca. 1 mil fra sentrum. Tove Haugen og jeg bodde hos et eldre ektepar som ikke visste det beste de kunne gjøre for oss. Heldige var vi. Fullt så heldige var vi ikke da vi da vi reiste hjem. Flyet fra Hannover til København var overbooket. Via Amsterdam kom vi 7 timer forsinket til Kjevik!

Vi kan konkludere med at gode arrangementer, dyktig planlegging og kjempesamtaler gjorde samlingen i Osnabrück i Nord-Tyskland til en stor suksess.

Artikkelen har stått på trykk i St. Ansgar menighetsblad, Kristiansand. Her lett bearbeidet.

Foto: P. Andreas Rupprecht SM

Nytt om Navn

P. Jo Neve fyller 70 år den 16. september. Jubileet feires søndag 21. september med høymesse og spesiell kirkekaffe. Menigheten på Stabekk

samler inn penger til reisegave, siden p. Neve er glad i å reise. Bidrag kan settes inn på kontonummer 6012.09.47462. Broen gratulerer!

Bernt Gulbrandsen er ansatt som ny innenlandsmedarbeider i Caritas Norge, og har sin første arbeidsdag 18. august. Bernt Gul-

brandsen kjenner Caritas Norge godt fra sin tid som generalsekretær, en stilling han hadde fra 1989 - 2001. Nå er han tilbake i Caritas, men denne gang med fokus på innenlandsarbeidet, altså å bygge opp det karitative arbeidet i de katolske menighetene i Norge. Han tar over dette arbeidet etter Darko Wakounig, som sluttet i Caritas 1. august.

Darya Djamshidi (25) er ansatt som nødhjelps koordinator i Caritas Norge. Djamshidi kommer fra en stilling i Utviklingsfondet og har tidligere jobbet med WFP i Syria. Hun har master i utviklingsstudier fra London School of Economics, med fokus på konflikt, og snakker fem språk flytende. Hun kommer opprinnelig fra California og har bodd i flere land før hun kom til Norge for to år siden.

Klarissene i Larvik har siden i vår fått et tilskudd til kommuniteten. **Sr. Clare (Ann) Parton-Jones** OSC, som tilhører et kloster i England, har fått innvilget en sabbatsperiode, og hun ønsket å tilbringe denne i klosteret i Larvik.

Sr. Agnes Ofelia Simbillo CB, som arbeider ved Sacred Heart Filipino Chaplaincy (den filippinske sjelesorg) i Oslo Katolske Bispedømme, innledet den 15. juli et sabbatsår. Året tilbringes i Madrid, Spania. Adressen er: Camino de la Fuente no. 16, 28109 Alcobendas - Madrid, Spania.

P. Arnfinn Haram fyller 60 år den 25. september, og i den anledning har en gruppe venner tatt initiativ til et festskrift. Bidragsyterne er blant annet biskop Bernt

Eidsvig, msgr. Torbjørn Olsen, Hans Fredrik Dahl, Ståle J. Kristiansen, Olav Hovedlien, Hanne Andrea Kraugerud, Ingebrigt Huse Austnes, Paul Otto Brunstad, Jon Hustad, Johannes Kleppa, Ottar M. Myrseth, Eskil Skjeldal og Gudmund Waaler. Festskriftet, som er innbundet og har ca. 180 sider, koster kr. 250. Bestilling gjøres til Ole-Christian Bråten (ole.braten@intrafish.com / 40 85 72 04) eller Paul Otto Brunstad (paulob@broadpark.no / 99 20 86 18). Broen gratulerer!

Biskop Bernt Eidsvig Can.Reg. av Oslo har gitt p. **Claes Tande** ytterligere ett års forskningsfri, knyttet til Den katolske kirke i Folkerepublikken Kina. Tande har tilbrakt de

siste to år ved en rekke universiteter og forskningsinstitutter i tre verdensdeler. Han er immatrikulert ved Menighetsfakultet og dets masterprogram, som på en kompetent og imøtekomende måte har vært behjelpelige med et skreddersydd opplegg. Fra høsten 2008 vil han ha base i Manila, Filippinene. Adressen fra midten av september blir: Manansala Bldg. Apt # 1002, Rockwell Center, Makati City, Philippines 1200.

Sr. Ragnhild Marie Bjelland OP fra Katarinahjemmet vil bo i dominikanerinnenenes kommunitet i Châtillon ett år fra 9. september, grunnet omorganiseringer i kongregasjonen Notre Dame de Grâce, som Katarinahjemmet tilhører. Sr. Ragnhilds adresse vil i denne perioden være: Communauté Dominicaine, 26 bis rue de la Gare, F-92 320 Châtillon. Tlf. 00 - 33 - 1 - 47 35 05 07.

Ingebjørg Tori Thorp er fra 1. juli 2008 ansatt som sekretær i Tribunalet, hvor hun også har vikariert våren 2008. Ingebjørg er utdannet musikk lærer, gift og har fire barn. Tidligere har hun blant annet arbeidet som ungdomskonsulent i UNKF (nå: NUK), som koordinator for St. Olav Caritas og som musikk lærer ved den katolske skolen på Island, hvor hun var bosatt i 14 år.

P. Mariusz Lewandowski OFM, kapellan i St. Hallvard fra 1. mai 2001, er av den polske St. Hedvig-provinsen og fra den 1. september 2008 kalt tilbake til Polen. P. Lewandowski har fra 9. februar 2007 også vært guardian for kommuniteten av fransiskanerne av St. Hedvig-provinsen på Enerhaugen. Hans nye adresse i Polen er: ul. Soszowska 2, PL 43-460 Wista, Polen.

P. Frans Szajer OFM er av biskop Bernt Eidsvig innvilget et sabbatsår fra 1. september 2008. Året skal i første omgang tilbringes i England, og Broen kommer tilbake med hans adresse når denne er klar. P. Szajer har tjenestegjort i Norge siden 1993 og har det siste året vikariert som sogneprest i St. Hallvard menighet i Oslo, under p. Nikolas Goryczka OFMs sabbatsår.

UTNEVELSER I OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Etter å ha hørt konsultorkollegiet, og med tilslutning fra fransiskanernes provinsialråd, har biskop Bernt Eidsvig Can.Reg. av Oslo utnevnt p. **Nikolas Goryczka** OFM til sogneprest og p. **Grzegorz Gryz** OFM til kapellan i St. Fanciskus Xaverius menighet i Arendal, med virkning fra 1. september 2008. Utnevelsene gjelder for en periode på fem år, etter avtale mellom OKB og provinsialrådet.

Med virkning fra 1. september 2008 er p. **Sigurd Markussen** utnevnt til sogneprest for St. Hallvard menighet i Oslo. Diakon **Dominico Nguyen Thanh Phu** utnevnes fra 1. september til kapellan i full stilling i St. Hallvard. P. **Jon Atle Wetaas** OP utnevnes til kapellan i 50 % stilling samme sted og fra samme dato.

Biskop Bernt Eidsvig Can.Reg. av Oslo har utnevnt de følgende til

ekstraordinære kommunionsutdelere i St. Magnus menighet på Lillestrøm, for en periode på tre år og med virkning fra 1. august 2008: Sr. **Agatha Bang Thi Cu**, sr. **Therese Hien Hoang**, sr. **Maria Huong Dang**, **Arthur Estrada** og **Jossie Aarvik**.

Biskop Bernt Eidsvig har utnevnt de følgende til ekstraordinære kommunionsutdelere i St. Ansgar menighet, Kristiansand, for en periode på tre år og med virkning fra 1. juli 2008: **Lan Van Giuse Dinh**, **Bjørn Hekland**, **Nhung Cam Thi Maria Phan**, **Jerzy Trzcinski** (gjenutnevelser), **Jocelyn Augland**, **Kristin Markussen** og **Margareth Mjåland** (nyutnevelser).

Biskop Bernt Eidsvig har gjenutnevnt **Ulrik Sverdrup-Thygeson** som bispedømmets representant i Religionspolitisk utvalg i Norges Kristne Råd, fra 1. august 2008 til 31. juli 2009.

Biskop Bernt Eidsvig har gjenutnevnt sr. **Else-Britt Nilsen** OP som bispedømmets representant i Norges Kristne Råd, fra 1. august 2008 til 31. juli 2009.

Biskop Bernt Eidsvig har gjenutnevnt **Thuan Cong Pham** og **May-Lisbeth Myrhaug** som bispedømmets representanter i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn, fra 1. august 2008 til 31. juli 2009.

Pavens bønneintensjoner

2008

September

At de kristne må forsvare og støtte dem som må forlate hjem og fedreland på grunn av krig og forfølgelse.

At kristne familier må dyrke kjærligheten og fellesskapet og bli en evangeliserende enhet, åpen for medmenneskers behov.

Oktober

At Bispesynoden må hjelpe alle til å formidle Guds ord, i fellesskap med hele Kirken.

At denne måneden, viet misjonen, må få alle kristne fellesskap til å delta i Kirkens universelle oppdrag.

November

At helgenenes vitnesbyrd må styrke de kristnes hengivenhet for Gud og sin neste så de etterligner Kristus,

At Asias kristne i troskap mot Kristus og evangeliet må finne passende måter å forkynne Ham på – på dette kontinent så rikt på kultur og gamle former for spiritualitet.

Biskop Gerhard Schwenzer fyller 70 år

Biskop emeritus av Oslo, Gerhard Schwenzer SS.CC., fyller 70 år den 1. oktober. Dagen feires med messe i St. Olav domkirke kl. 18.00, og etter messen er alle hjertelig velkommen til åpen kirkekaffe, hvor det blir anledning til å gratulere jubilanten.

VELKOMMEN!

IN MEMORIAM

Sr. Marie Benedicte Kvalheim

Født: 27. mars 1929
Død: 14. august 2008

Sr. Marie Benedicte Kvalheim ble født i Porsa i Finnmark den 27. mars 1929, og døde i Oslo den 14. august. Et sterkt og flott menneske er gått bort, et godt medmenneske, inderlig gudhengen.

Sr. Marie Benedicte, eller Ingeborg, som var hennes døpenavn, var en av p. Vaneufvilles mange konvertitter på 1950-tallet – og som, i likhet med enkelte andre, også banket på Katarinahjemmets porter da klosterkallet ble for påtrengende.

Hun utdannet seg innen hotellfag da hun i 1952 flyttet inn som beboer på Katarinahjemmet. Hun ble opptatt i Kirken i 1953. Etter noen år reiste hun til Frankrike for å arbeide og lære språket, før hun i 1958 inntrådte på Katarinahjemmet og dro til Châtillon for novisiat og viktige formasjonsår. Der avla hun sine første løfter i 1960, evige løfter avga hun i Oslo i 1963.

Allerede i 1965 ble hun ansvarlig for studenthjemmet, et arbeid som gledet både henne og studentene – mange gode og varige kontakter ble knyttet. Hun var også en tid under opplæring som pleieassistent på Vår Frue Hospital. En periode var hun priorinne, så, i 1980, fulgte et sabbatsår i Roma som både var berikende intellektuelt og åndelig, og menneskelig sett; hennes gave for vennskap førte til mange nye kontakter, nå innen den dominikanske familie spredt over store deler av verden.

Da hun vendte tilbake til Norge igjen, ventet et nytt virkefelt – arbeidet blant eldre og ensomme i besøksstjenesten

i Fransiskushjelpen. Dette arbeidet skulle gradvis få mer og mer av hennes tid, og hun oppgav det faktisk ikke før hun ble for syk til å forlate huset, bare uker før hun døde. Hun gikk på til siste slutt, hun husket sine gamle – på dødsleiet kunne hun plutselig si: ”I dag skulle jeg besøke den og den, vil du ringe og si at jeg ikke kommer. Hun er så syk, stakkar...”

Omtanken for andre, og viljen til å stå til tjeneste, var alltid der. Hun så klart og hadde en usedvanlig god dømmekraft. Selv om meningene kunne være sterke og kampene mange i hennes liv, så manglet ikke overgivelsen, og til slutt var bare overgivelsen igjen. Hun var nøktern og realistisk, også i sin sykdom, og helt bevisst og klar like til det siste. Da spørsmålet om videre behandling kom opp, ba hun selv om at behandlingen skulle avsluttes. Da samlet hun alle søstrene, takket oss samlet og enkeltvis, og en stund var den litt reserverte overflaten helt borte. Hun brukte ikke store ord, snakket sjelden om det dypeste i livet, om troen, om gudsforholdet, men var hver dag å finne før alle andre i kapellet, i mørket og stillheten foran tabernakelet.

Hun døde på festdagen for den hellige Maximilian Maria Kolbe, og i bønningen denne dagen leser vi: ”... Gi nådig på hans forbønn at vi arbeider for din ære i tjeneste for våre medmennesker, og helt frem til døden må bli stadig mer lik din Sønn...” Disse bønnens ord klang i ørene da dødsbudskapet kom, og ble plutselig veldig aktuelle. Sr. Marie Benedictes dødsleie var et overbevisende vitnesbyrd om at Guds nåde virker til siste slutt i et menneskes liv.

Søstrene på Katarinahjemmet

St. Olav bokhandel har
søndagsåpent:

7. september
 5. oktober
 2. november
 7. desember
 14. desember
 21. desember

Velkommen!

12⁰⁰ - 15⁰⁰

Hverdager 10⁰⁰-17⁰⁰ (børn: 10⁰⁰-18⁰⁰)
 Lørdager 10⁰⁰-14⁰⁰

Fra biskop Bernt Eidsvigs kalender*

16/9	Innsettelse av p. Sigurd Markussen som sogneprest i St. Hallvard
20/9	Ferming i Kristiansand
21/9	Ferming i Arendal
22-25/9	Prestemøte
27-28/9	NUKs landsmøte
29/9-1/10	I Polen
2/10	Vert for gjesteforeleser prof. dr. David Tracy
5-6/10	Bispevisitas i Drammen
10-12/10	Vert for Hans Eminense Walter kardinal Kasper
14-20/10	I Roma i forbindelse med Olavsfestdagene
22/10	Foredrag hos Ys Men
24/10	Pastoralrådsmøte på Mariaholm
25-28/10	I London
29/10	Besøk i Oslo Unge Voksne
31/10-1/11	I Alvdal
1-30/1	Ferie

*Pr. 22. august 2008

TRONDHEIM KATOLSKE STIFT

Regnskap 2007

REGNSKAPET for Trondheim katolske stift er preget av intensiv virksomhet når det gjelder planlegging og videreformidling av støtte til byggeprosjekter og vedlikehold og drift av kirkens eiendommer. Byggeprosjekt som er støttet finansielt gjennom videreføring av tilskudd fra stiftet, er Tautra Mariakloster og Birgittasenteret på Tiller.

Inntektene er i hovedsak tilskudd fra staten og kommunene, tilskudd fra utlandet til bestemte formål og gaver.

Stiftet belastes utgifter til lønn til stiftes prester og andre administrative utgifter.

Når det gjelder Kirkens bygninger i stiftets fem menigheter, er bygningene fortløpende gjenstand for vurdering av behov for vedlikehold og fornyelse.

Regnskapet revideres av statsautorisert revisor Harald Lydersen i firma Deloitte.

Kari Hauge
Økonom

	Resultat 2006	Resultat 2007
INNTEKTER		
Statstilskudd	966 098	1 073 412
Tilskudd fra kommuner	1 044 182	1 291 282
Tilskudd prestelønn	383 724	418 574
Andre inntekter og gaver	99 402	307 203
Refusjon og andre tilskudd	403 114	374 212
Innbetaling til særskilte formål	3 829 488	653 588
SUM INNTEKTER	6 716 396	4 118 171
KOSTNADER		
Administrasjon	1 875 048	2 197 088
Drift og anskaffelse av eiendommer	713 160	143 611
Andel kommunale tilskudd til menighetene	775 964	767 631
Andre tilskudd	101 187	176 734
Utbetalt særskilte formål	580 324	846 006
SUM DRIFTSKOSTNADER	4 045 683	4 131 068
DRIFTSRESULTAT	2 670 713	(12 897)
RENTEINNEKTER OG KOSTNADER		
Renteinntekter	252 550	439 978
Andre finansinntekter	15 317	26 344
NETTO FINANS	267 867	466 322
RESULTAT FØR SÆRSKILTE POSTER	2 938 580	453 425
SÆRSKILTE POSTER		
Gaver til videresendelse	457 638	1 072 162
Gaver mottatt og videresendt	(457 638)	(1 072 162)
Mottatte tilskudd til byggeprosjekter	2 549 947	816 438
Byggeprosjekter	(666 106)	1 004 847
NETTO SÆRSKILTE POSTER	1 883 841	1 017 744
ÅRSRESULTAT	4 822 421	(551 422)

Hvilken helgen skjuler seg under de lyseblå rutene?

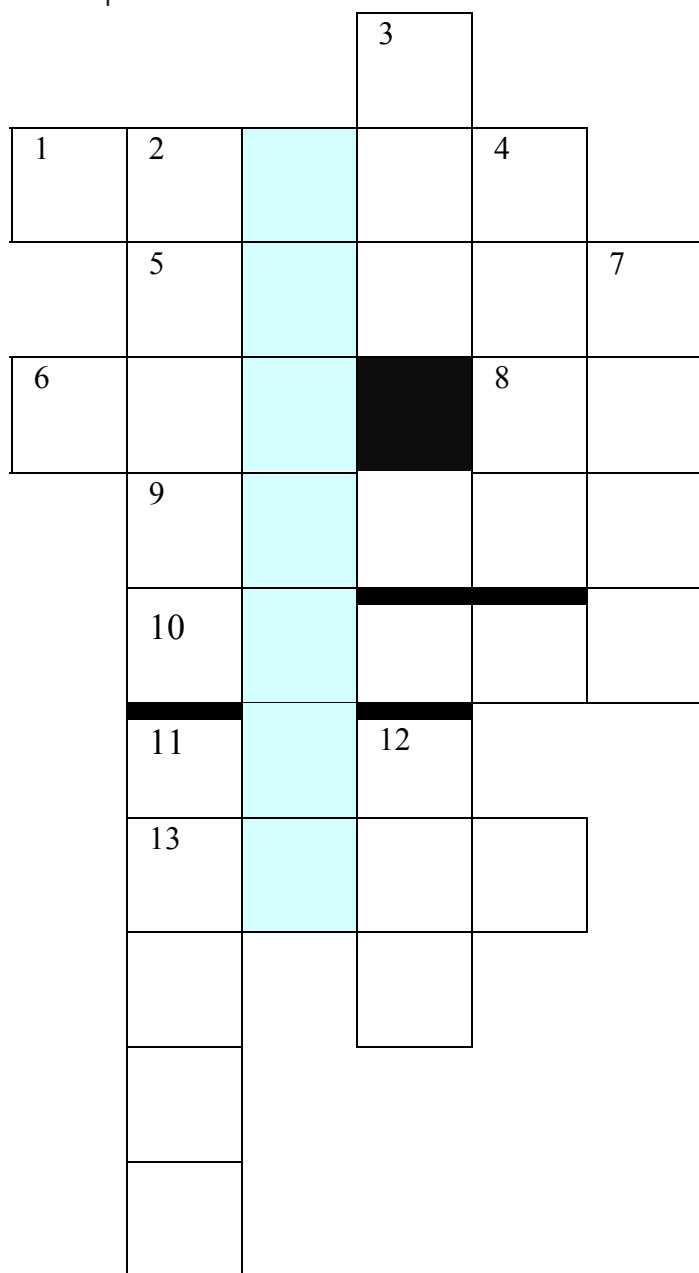
Løs kryssordet og finn svaret.

Vannrett

1. Han er verdens frelser
5. Evangelist
6. Jesus gjorde vann til ...
8. Vi samtaler med Gud ved å ...
9. Jomfru Marias mor
10. Ørken der Israelsfolket vandret i førti år
11. "Hill deg" på latin (hilsen til Maria)
13. Biskopen i Roma

Loddrett

2. En profet
3. Norges unge katolikker
4. Det landet dronningen som besøkte kong Salomo kom fra
7. Glane
11. Vårmåned
12. Første mor

St. Frans av Assisi

- gift med fattigdommen

Bli man lykkelig av å ha mange ting? Vi tror kanskje det, derfor ønsker vi oss stadig mer. St. Frans gikk den motsatte veien. Han eide mange ting og gav bort alt sammen. Siden eide han ikke mer enn kappen han gikk i. Men ingen tviler på at St. Frans var lykkelig. Han levde med Gud, det gav ham en lykke som hverken fine klær eller ting kunne gi.

St. Frans gjorde et modig valg, han valgte Gud istedenfor rikdom. Hvordan kan vi gjøre noe lignende?

Du kan farvelegge tegningen av St. Frans.

Juul og dannelsen

EN MANN VED NAVN JESPER JUUL er i vinden. Han driver det private foretaket "Familielaboratoriet" i København i Danmark. Han er familierapeut og har utgitt bøker som også er utkommet på norsk med titlene "Ditt kompetente barn" (1996), "Familierrådgiving" (1996), "Kunsten å si nei" (2006) og "Din kompetente familie" (2008). I Aftenpostens A-magasinet har Jesper Juul hver uke en egen spalte. Her svarer han gjerne på henvendelser med ulike familiesituasjonsbeskrivelser fra innsendere.

De som skriver til Juul søker om råd i det de opplever som vedvarende problematiske forhold, som oftest i egen familie. Juuls hovedfokus innen familierapifeltet er foreldre – barn relasjonen, nærmere bestemt det som har med oppvekst og oppdragelse å gjøre. Han er i all sin rådgiving opptatt av at det er gjensidig respekt og forståelse, likeverd, integritet og samarbeidsvilje som bør prege foreldre – barn relasjonen spesifikt, og generelt hele det fellesskapet familien er.

Denne terminologien for å beskrive hva en mellommenneskelig relasjon bør bestå i, er fullt og helt i vår tids ånd. Få, om ingen, vil benekte at disse begrepene lyder godt som grunnlagsverdier, og at de bør gjelde i familierelasjoner så vel som mellom kolleger på arbeidsplassen, og sågar i venne- og bekjentskapskretsen.

Juul formidler seg på en enkel og lettfattelig måte. Det ikke vanskelig å forstå hva han mener. Og han er blitt svært populær som rådgiver. Noen kaller ham en guru. Og fordi han har fast spalte hos en av landets største aviser er det rimelig å regne med at mange leser hans artikler, og muligens også fatter interesse for hans bøker om familierapi. Derfor er det nyttig å se nærmere på hva det egentlig er som formidles og vektlegges i hans rådgiving.

Det mest i øyefallende hos Jesper Juul er naturligvis i den sterke grad han anvender relasjonsbasert tilnærming

Det er blant annet kunsten, litteraturen og vitenskapen som gir næring til vår fornuft, vårt intellekt og vår sjel.

til psykologien. Barnets tilknytning til andre mennesker, i første rekke foreldrene, er selvsagt meget sentral i dets utvikling. Og skal man kunne gi bistand i spørsmål om barneoppdragelse er det derfor viktig å gå inn og analysere forholdet mellom barn og foreldre. Verre er det at Juul tilsynelatende aldri, eller sjelden, går ut over disse relasjonsvurderingene.

Graden av menneskelig kompetanse i aller bredeste forstand som innbefatter både intellektuelle, sosiale, kroppslige og åndelige ferdigheter sammenfattes i begrepet dannelsen.

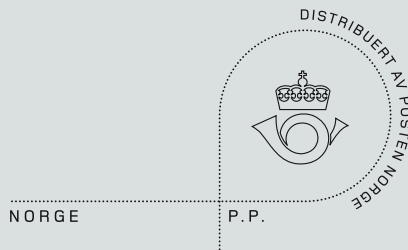
Dannelsen omfatter hele mennesket, slik det er skapt, og gjør det til kulturvesen. Og det er først dannelsen som gir mennesket mulighet til å bale med

Graden av menneskelig kompetanse i aller bredeste forstand, som innbefatter både intellektuelle, sosiale, kroppslige og åndelige ferdigheter, sammenfattes i begrepet *dannelsen*.

For det første tar vi oss selv i å savne en formasjonsplan hos ham, eller i alle fall en klar og uttalt åpning for at oppdragelsen har overordnede ideologiske føringer i tråd med hjemmets verdier. Samarbeidskompetanse og samhandling, hvilket Juul er spesielt opptatt av, er viktig i hjemmet egentlig først og fremst av praktiske årsaker; å få hverdagens mange gjøremål til å gli mest mulig problemfritt. Sosial samhandling, hvor mye hygge og god stemning det enn måtte bidra til å skape i familien, legger i seg selv kun et svært tynt grunnlag for både den kognitive og åndelige utviklingen. Det er blant annet kunsten, litteraturen og vitenskapen som gir næring til vår fornuft, vårt intellekt, og vår sjel.

de eksistensielle spørsmål i livet; å kunne se seg selv i en større sammenheng enn hagens fire hjørner, å tillegge livet mål og innhold, å finne sitt eget kall, treffe egne beslutninger og handle og opptre som selvstendig moralsk individ. Som foreldre er det derfor like viktig å gi barna redskaper til å utvikle sine intellektuelle og åndelige ferdigheter. Ved kun et ensidig fokus på gode relasjoner og samarbeid gjør man dessverre ikke det, og sett i et dannelsesperspektiv spør det derfor om ikke teoriene Jesper Juul legger til grunn for sin familierådgiving blir for marginale.

*Camilla Cselenyi
Det kateketiske senter*

B ØKONOMI
ÉCONOMIQUE

Ved flytting vennligst påfør ny
adresse og returner bladet til:
Akersveien 5, 0177 Oslo

Viktig seminar:

Katolsk søndagsskole – ordets liturgi for barn

Mange menigheter har eller etablerer nå ordninger med "Ordets liturgi for barn", eller evangelieforklaring og søndagsskole som det også kalles, og Oslo katolske bispedømme har nylig utgitt *Retningslinjer for Ordets liturgi for barn*. I disse dager ferdigstiller en gruppe aktive søndagsskolelærere fra bispedømmet et forslag til opplegg for hele det nye kirkeåret, som starter 1. søndag i advent. I denne forbindelse inviterer Kateketisk Senter og Norges Unge Katolikkers Barneutvalg til seminar for gamle og nye søndagsskolelærere – før det nye kirkeåret setter inn.

TID:

Lørdag 15. november kl. 11.00 – 16.30

STED:

Katarinahjemmet, Gjørstadsgate 9, Oslo

Hva er katolsk søndagsskole?

Søndagsskolen – eller Ordets liturgi for barn – er et tilbud til barn i alderen opp til 1. kommunion, der de får egen evangelieforklaring under Ordets liturgi i messen. For de yngste barna er tilbudet til dem og deres foreldre, mens de eldre barna er med alene. Det betyr at alle barna går ut av kirken sammen med en voksen når Ordets liturgi begynner. De får være med på et eget barneopplegg i tilknytning til dagens evangelietekst. Deretter kommer alle inn igjen i kirken og deltar i resten av messen sammen med hele menigheten.

Vi vet at små barn vanligvis og fort gjort begynner å kjede seg i messen. Det er ikke så rart, messens språk blir

vanskelig tilgjengelig for deres ører. Søndagsskolen er derfor et veldig godt tilbud til barna og gir dem mulighet til åndelig utbytte av messen på deres egne premisser. Det er også et veldig viktig tilbud til småbarnsforeldre – det gjør det enklere for dem å gjennomføre sin og familiens messeplikt. Stadig flere katolske menigheter etablerer søndagsskole som et tilbud til barna under messen. De som driver evangelieforklaring er frivillige voksne i menigheten. Noen er foreldre selv, andre har ikke barn.

Seminaret passer for

- deg som ikke driver med søndagsskole, men *kanskje har lyst* til å begynne med det
- deg som ikke driver med søndagsskole, men har *veldig lyst* til å begynne med det
- deg som driver med søndagsskole, ønsker å få nye input og vite mer om de nye undervisningsoppleggene for hele kirkeåret

PÅMELDING: Send en e-post til Det kateketiske senter, kateketisk.senter@katolsk.no, eller ring oss på telefon 23 21 95 50/1 (kontortid hverdager 08.30-16.30). Alle spørsmål om seminaret kan rettes til oss.

FRIST: 15. oktober
(NB: Fristen er absolutt!)

PRIS: Vi håper at menighetene har mulighet for å refundere reiseutgifter for sine søndagsskolelærere. Selve seminaret er gratis.

PROGRAM:

- Innføring i OKBs "Retningslinjer for Ordets liturgi for barn"
- Presentasjon av det nye katolske søndagsskoleopplegget
- Drama- og fortellerteknikker for/med barn.
- Lære noen barnesanger fra Adoremus, NUKs nye sangbok
- Erfaringsutveksling og gode tips om hvordan man kan starte opp, organisere og drive katolsk søndagsskole i sin menighet!

VELKOMMEN!

Det kateketiske senter og
NUKs Barneutvalg

"Messen er sentrum i hele Kirkens og i den enkelte troendes liv. Dette gjelder alle døpte, også barn. Deltagelse i messen er en sentral del av deres trosopplæring og vekst i troen.(...) Det er viktig at barn tidlig blir vant med å gå i messen og at de får en forståelse og opplevelse av hva messen handler om. Ordets liturgi for barn er en måte å delta i menighetens messe, på barnas egne premisser."

Fra Retningslinjer for Ordets liturgi for barn